Халқ денгиздир, халқ тўлқиндир, халқ кучдир!

ХАЛҚ СЎЗИ

خلق سوزی

ҲИЖРИЙ ҚАМАРИЙ, 1412 ЙИЛ, ЗУЛ-ҲИЖЖА, 9-КУН.
ШАМСИЙ, 1371 ЙИЛ, ЖАВЗО, 20-КУН.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамасининг рўзномаси

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган | 1992 ЙИЛ 10 ИЮНЬ, ЧОРШАНБА, 111-СОН • 362 • | НАРХИ: СОТУВДА 1 СЎМ 50 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

Республика Президенти И. А. Каримов Ўзбекистонга келган «Эдвенс капитал сервис корпорешн» Канада компаниясининг президенти Роберт Полмни 9 июнь куни қабул қилди.

Самимий ва ошкора суҳбатда меҳмонга Ўзбекистон ҳақида, Республиканинг давлат мустақиллигини ҳозир жаҳондаги 110 мамлакат тан олганлиги, Республика мустақиллиги эълон қилингандан кейинги даврда бўлиб ўтган катта ва муҳим ўзгаришлар, жаҳон ҳамжамиятида ҳозир Республиканинг тутган ўрни тўғрисида сўзлаб берилди. Республиканинг иқтисодиёти, табиий бойликлари, улардан халқ манфаатлари йўлида тўлароқ фойдаланиш зарурлиги ҳақида гапирилди. Маҳаллий хом ашёни тағин ҳам самаралироқ қайта ишлаш учун хорижий технологиялардан фойдаланиш мақсадга мувофиқлиги таъкидлаб ўтилди.

Суҳбатда, жумладан, Ўзбекистон билан Канаданинг иқтисодий ҳамкорлигини йўлга қўйиш ва ривожлантириш имкониятларига катта эътибор берилди. Бундай икки томонлама ҳамкорликни ривожлантириш иккала мамлакат учун шубҳасиз, фойдали бўлиши таъкидлаб ўтилди.

Канадалик меҳмон самимий кутиб олгани ва эътибори учун Ўзбекистон Президентига миннатдорчилик билдирди. У республика бозор муносабатларига ўтиш йўлида ҳозир амалга ошираётган сиёсатни юқори баҳолади.

Учрашувда республика Бош вазирининг ўринбосари Б. Ҳамидов, Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат маслаҳатчиси С. Саидқосимов иштирок этдилар.

Т. БОТИРБЕКОВ,
ЎзА мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ҲУЗУРИДАГИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

Ш. Р. РАШИДОВ ТАВАЛЛУДИНИНГ 75 ЙИЛЛИГИГА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРИШ ВА УНИ ЎТКАЗИШ ҲАҚИДА

Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Жиззах, Самарқанд, Сирдарё вилоятлари, Тошкент шаҳри меҳнаткашлари, Республика ижодкор зиёлилари ва кенг жамоатчиликнинг атоқли давлат арбоби, ёзувчи Шароф Рашидович Рашидов туғилганига 75 йил тўлишини кенг нишонлаш ҳақидаги таклифлари қабул қилинсин.

2. Юбилей комиссиясининг таркиби тасдиқлансин. Комиссия бир ой муддат ичида Ш. Р. Рашидов таваллудининг 75 йиллигига тайёргарлик кўриш ва ўтказиш тадбирларини ишлаб чиқиб, уни бажаришга киришсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ.

ЎЗБЕКИСТОН Ватаним маним

МУХБИРЛАРИМИЗ ВА ЖУМҲУРИЯТ МИЛЛИЙ АХБОРОТ АГЕНТИЛИГИ ХАБАРЛАРИДАН

ШАҲИДЛАР—БАРҲАЁТ

● 1989 йилнинг 7—8 июнь кунларидаги Қўқон воқеаси чоғида ҳалок бўлганлар хотирасига шаҳардаги «Озодлик» ҳиёбонида ёдгорлик тоши ўрнатилди.

Эл-юрт, адолатли ва фаровон ҳаёт йўлида шаҳид кетганлар хотирасига аталган бу ёдгорлик Ўзбекистон Республикаси Президентининг шахсий маблағи ҳисобига барпо этилди.

Шу муносабат билан кўп минг кишилик митинг ўтказилди. Унда республика Президентининг давлат маслаҳатчиси М. Умурзоқов, Фарғона вилояти ҳокими Ғ. Фозилов қатнашди.

СУРАТЛАРНИ КОРЕЙС БОЛАЛАР ЧИЗИШГАН

● Совет районида корейс миллий маркази барпо этилди.

Бу ерда Жанубий Корея болалари чизган суратлар кўргазмаси очилди. Самарқанд тинчлик ва бирдамлик музейи кўргазмада намойиш этиш учун 7 ёшдан 17 ёшгача бўлган корейс болалар чизган 150 та расмни юборди.

Марказда корейс тили тўгараги ишлаб турибди. Энди бошқа мамлакатлардаги болалар билан алоқалар кенгайтирилади.

УРГАНЧНИНГ ЭНГ ЧИРОЙЛИ БИНОСИ

● Шовот канали бўйида қад ростлаган тўққиз қаватли меҳмонхона шундай баҳо олди.

ШАҲАР аҳли бу ерга келиб турадиган кўпсонли меҳмонлар, ҳатто меъморлар ҳам шундай хулосага келдилар. Бир йўла 564 меҳмонга жой бера оладиган бу мухташам бино хорижий сайёҳларга мўлжалланган.

ТЕКИН ТОМОША

● Сирдарё вилоятининг ҳамма кинотеатрлари уруш ва меҳнат фахрийларига фильмларни бепул намойиш этаяпти.

СИР ЭМАСКИ, оддий нафақахўрлар олаётган ойлик пул еб-ичишларига етса ҳам катта гап. Кийим-кечак, кино-театр томошаларини орзу қилишлари мумкин, холос. Шу муносабат билан вилоят маданият бошқармаси фахрийлар учун кинотеатрларга бепул хизматнинг иложини топди.

ЛИЦЕЙДА ЎҚИШАДИ

● Туркиянинг бир гуруҳ вакиллари лицей очиш учун Нукусга келишди.

ШАҲАРДАГИ 30-ҳунар-техника билим юрти туркияликлар ихтиёрига берилди. Сентябрга қадар бино таъмирланиб, бешинчи ва саккизинчи синфларни битирган 50 нафардан, жами 100 нафар бола лицейга қабул қилинади. Ўқувчиларга инглиз ва турк тиллари ҳам ўргатилади.

ИШБИЛАРМОНЛАРНИНГ ҚЎЛИ ХОРИЖГА ЕТАЯПТИ

● Ўзбекистонда ягона хусусий «Рустамбанк» халқаро тижорат банкига айланди.

ХУСУСИЙ банк эгаси, миллионер Рустам Усмонов Югославиядаги «Ака-ука Карич» фирмаси билан халқаро «Карич — Рустам банк»ини тузиш тўғрисидаги шартномани имзолади. Илмий-техник тараққиётга кўмаклашувчи «Алгоритм» ассоциацияси, «Дўстлик» жамоа хўжалиги (Андижон), «Андижонкабель» ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳамда «Карич-банк» (Белград), «Симит» компанияси (Вена), «Трайдфати» (Лондон) ва «Юсико» (Кипр) фирмалари ҳам муассис бўлдилар.

«Рустамбанк» бу билан ҳам қаноатланмоқчи эмас. У Саудия Арабистонидаги «Даллоҳ ал-Барака» фирмаси билан қўшма банк ташкил этмоқчи.

СИНГАН ШИШАНИНГ ИККИНЧИ УМРИ

● Урганч таъмирлаш заводи жамоси синган шиша идишларга қайта шакл ато этиш сирларини ўзлаштирди.

ШИШАСОЗЛАР учун хом ашё муаммо эмас. Вилоятдаги консерва заводларида, шиша идишларни қабул қилиш пунктларида хом ашё сероб. Нархи келишилса аҳоли ҳам жон-жон деб топширади. Чунки шиша синиқлари ранг-баранг гулдон, кулдон, ошхонабоп идиш ва бошқа рўзғорбоп буюмга айланиб, ўзларига қайтади-да.

АНТИҚА МАЪЛУМОТНОМА

● Яқинда фарғоналиклар ўхшаши йўқ антиқа маълумотнома эгаси бўлдилар.

УНИ, кам ҳам эмас, ортиқ ҳам эмас, роппа-роса 9 йил кутишди. Бу орада шаҳардаги кўп ташкилотларнинг маконлари, хонадонлардаги телефон рақамлари ўзгариб кетди. Ичидаги ғиж-ғиж хатоларни айтмай қўя қолайлик.

Афтидан, ажабтовур маълумотнома муаллифларини унинг мазмуни эмас, балки даромад кўпроқ қизиқтирган кўринади. Сабаби — бир дона маълумотноманинг нархи — 140 сўм!

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ, БИРОДАРИМИЗ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБ ОЛИЙЛАРИГА!

Бисмиллаҳир роҳманир роҳийм

Ассалому алайкум ва раҳматуллоҳи ва баракотуҳу!

Сиз, Президент жаноби олийлари ва Сизга ҳамроҳ бўлган вакиллар гуруҳининг Саудия Арабистони подшоҳлигига сафаридан кейин ёзган мактубингизни олдик. Мактубингизда шаънимизга изҳор қилинган мўътабар исломий ҳис-туйғулар ва эзгу тилакларингизни биз бениҳоя юксак қадрлаймиз. Сиз ва Сизга ҳамроҳ бўлган биродарларимиз муқаддас диёримизни зиёрат қилганларидан беғоят хушнуд бўлганимизни яна бир карра таъкидлаймиз.

Сиз билан учрашув ва суҳбатлар қалбимизда теран таассурот қолдирди, зеро, сизнинг муборак зиёратингиз икки қардош мамлакатлар дини, тарихи ва қадриятлари муштараклигининг ёрқин ифодаси бўлди.

Бизга қадрдон мамлакатингиз босиб ўтган бутун тарих мобайнида кўнглимиз сизлар билан бир бўлган. Ҳозирги кунда ўзбек биродарларимизнинг маълум қисми Саудия Арабистони подшоҳлигида истиқомат қилаётгани ҳам ўртамиздаги дўстликка, икки қардош халқнинг ўзаро ҳамкорлигига жонли мисолдир. Мамлакатингизда азалий исломий тарих ва буюк мусулмон алломалари дунёга келган экан, бас, бундан кейин ҳам ўша муқаддас маслак ва тамойил устувор бўлиб қолажагига ишончимиз комилдир.

Биз эса иймон-эътиқодни басаломат сақлашга қаратилган эзгу мақсадларни рўёбга чиқаришни насиб этган Оллоҳ таологa ҳамду сано ва шукронамизни айтамиз, холос. Аминмизки, мамлакатларимиз ўртасидаги алоқалар Оллоҳнинг иродаси билан ўзаро ҳамкорлигимизни бугун ҳам, келажакда ҳам мустаҳкамлайди.

Оллоҳ таолодан мамлакатларимиз ва муслим халқларимиз равнақи йўлида барчамизга ҳидоят ато этишини сўраймиз.

Мактубимиз ниҳоясида шахсан сиз жаноби олийларига метиндек сиҳат-саломатлик ва бахт-саодат, қардош ўзбек халқига фаровонлик ва равнақ тилаб қоламиз.

Оллоҳ таоло сизни ўз паноҳида асрасин!

Икки муқаддас масжид ходими
Фаҳд ибн Абдул Азиз ал Сауд,
Саудия Арабистони мамлакатининг подшоҳи.
Ар Риёд шаҳри,
1412 ҳижрий йил, 24 зул-қаъда.
1992 мелодий йилнинг 26 майи.

РЕСПУБЛИКАНИНГ КОНЛАРИ— УНИНГ БОЙЛИГИ

9 июнь куни Тошкентда Ўзбекистон Республикаси минерал ресурсларини ўзлаштириш муаммоларига бағишланган халқаро анжуман очилди. Кўп олимлар иштирок этаётган бу илмий учрашувни Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. А. Каримовнинг ташаббуси билан Республика Давлат геология комитети ва Бирлашган Швейцария банки ташкил этди.

Анжуманда иштирок этиш учун хориждаги йирик кон-қазилма компанияларининг раҳбарлари келдилар. Уларнинг орасида АҚШдаги «Ньюмонт», «Хомстейк», Жанубий Африка Республикасидаги «Англо-Америкaн» ва «Женмин», Швециядаги «Болиден», Финляндиядаги «Оутокумпу» компаниялари бор. Хорижий фирмаларга биринчи марта Ўзбекистондаги 27 та конга доир умумлаштирилган тарздаги материаллар тақдим этилди. Шу конлар хусусида тайёрланган таклифлар мажмуи республика кон-қазилма концернлари, бирлашмалари, корхоналарининг хорижий фирмалар билан ўзаро манфаатли ҳамкорлигида асос бўлиши назарда тутилмоқда. Қўшма корхоналар барпо этиш ҳамкорликнинг чинакам йўлидир.

Ўртага қўйилган таклифларнинг амалга оширилиши ҳозиргача ўзлаштирилган конларда фойдали минералларни қазиб олишни анча кўпайтириш билан бир вақтда янгиларни ишга солишга ҳам ёрдам беради.

Учрашув қатнашчилари ҳузурида Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. А. Каримов нутқ сўзлади.

Анжуман ишида Республика Бош вазирининг ўринбосарлари Б. Ҳамидов, Қ. Ж. Ҳаққулов иштирок этдилар.

(ЎзА).

ҚУРБОН ҲАЙИТИНГИЗ МУБОРАК!

Эртага қурбон ҳайити бошланади. Бу улуғ айём арафасида Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги мухбири Мовароуннаҳр мусулмонлари идорасининг халқаро алоқалар бўлими мудири хожи Абдуллоҳ Исмоил Махдум ўғли билан суҳбатда бўлди.

— Муҳтарам хожи Абдуллоҳ, сизни Қурбон ҳайити билан қутлаш баробарида эзгу тилакларингизни барча мўъмин-мусулмонларга етказиш ниятида ҳузурингизга келдик.

— Бисмиллаҳир роҳмонир роҳийм. Оллоҳ субҳонаҳу ва таолога ҳамду санолар бўлсинким, биз мусулмонлар энг буюк байрамларимиздан бири — Қурбон ҳайити кунларига ҳам эсон-омон етиб келдик. Маълумингизким, бу йилги Қурбон ҳайити мусулмонлар учун беғоят қувончли воқеаларга бой кунларда ўтади. Ўлкамиздан тўрт мингдан зиёд мўъмин ислом рукнларининг бешинчиси бўлмиш ҳаж фаризасини адо этиш ниятида муқаддас диёрларга жўнаб кетди. Қолаверса, мана иккинчи йилдирки, Президент Ислом Каримов фармонига кўра, Қурбон ҳайитининг дастлабки куни дам олиб, эмин-эркин байрам қиламиз. Бугун мен Мовароуннаҳр мусулмонлари идораси номидан диёримиз ва қардош юртлардаги муслим биродарларимизни улуғ айём — Қурбон ҳайити (ийд ул адҳа) билан муборакбод этишдан ўзимни беғоят бахтиёр ҳис этмоқдаман. Оллоҳ таоло ушбу кунларни қутлуғ этиб, бандаларига баракотини нозил этсин, юртимизни тинч қилсин.

— Тақсир, ўзгача замонлар келди. Сизнингча, дин аҳлининг, умуман, мунаввар инсонларнинг бугунги асосий бурчлари нималардан иборат?

— Аввало, халқимиз олдида турган мақсадлар хусусида сўзласак. Энг олий мақсад шуки, халқимиз, муҳтарам юртдошларимиз ўзларини тезроқ таниб олсалар, иймон-эътиқодга қайтсалар, ватан тарихи ва аждодлар қолдирган маънавий меросга муносиб эгалик қилсалар. Умидвормизки, бу соҳада диний таълимнинг ҳам ҳиссаси бисёр бўлажак. Иншоаллоҳ, халқимизга шу улуғ мақсадлар йўлида хизмат қилишдан бизлар куч-ғайратимизни асло аямаймиз. Бунинг учун, алҳамдулиллоҳ, бугунги кунда имкониятлар беадад. Ҳозир халқимизнинг ҳиммати айниқса баланд. Бу каби ҳиммат ва ажойиб имкониятларни бундан уч-тўрт йил олдинги шароит билан асло қиёс этиб бўлмайди.

— Бу йилги Қурбон ҳайити илк бор ватан мустақиллиги шароитида ўтаётганини ҳам таъкидласак, ярашади...

— Албатта. Мустақил мамлакатнинг дини ҳам мустақил бўлади. Илгари беш вақт намознинг рухсати ҳам Москвадан олинарди. Бугун биз, дин аҳли, ўз диний эҳтиёжларимиз ва муаммоларимизни бевосита мустақил Ўзбекистон ҳукумати билан биргаликда ҳал қилиш имкониятига эга бўлдик. Мана, худога минг қатла шукурки, кейинги уч йил мобайнида диний таълим-тарбия, нашрлик ва бошқа соҳаларда катта силжишлар бўлди. Масжид ва мадрасалар сони бир неча баравар кўпайди. Бу ишларнинг барчаси ислом оламида яхши баҳо олмоқда.

Энди, асосий мавзуга қайтадиган бўлсак, эртага, сизу биз Қурбон ҳайитини байрам қилиб турган пайтимизда, Маккаи мукаррамада, Арафотда, Муздалифада миллионлаб мусулмонлар ҳаж амалларини бажариб, ибодатларини якунлаб, Минода қурбонликлар қилиб, Мадинаи мунавварага — Ҳазрати Расулуллоҳ равзалари зиёратига шайланиб турган бўладилар. Сизу биз эса, масжидларимизда ийд намозини тантанали тарзда адо этиб, хутбаларни тинглаганимиздан сўнг вожиб бўлганларимиз қурбонликлар қилишга ошиқамиз ва бу ҳайит айёмида қўни-қўшниларимизни, қавму қариндошларимизни, юртдошларимизни табриклаб, улар орасидаги муҳтожлар ва етим-есирларга эҳсонлар қиламиз. Беморларни, кексаларни йўқлаб бориб, уларнинг кўнгилларини кўтариш — энг эзгу амаллардандир. Қурбон ҳайитининг қутлуғ жиҳатларидан яна бири шуки, бу айёмда мусулмонлар покиза либосларини киядилар, бир-бирларига очиқ чеҳра ва алоҳида меҳр билан муносабатда бўладилар, ийд кунларини байрамона хурсандлик билан ўтказадилар.

Фурсат ва имкониятдан фойдаланиб, барча мусулмон биродарларимизни улуғ байрам билан табриклаб, аллоҳ таолодан уларнинг ҳар қайсиларига рушди ҳидоят, тавфиқ, қишт-корларига барокот, аҳли аёлларига эминлик тилаб қоламан.

Юртимизни, халқимизни худойи таоло ўз ҳифзи ҳимоятида сақлаб, саодатмандликни насиб этсун. Вассалому алайкум ва раҳматуллоҳу ва баракотуҳу.

МУЛОҚОТ

ҚОРАКЎЛда «Мулоқот» тарғибот-ташвиқот маркази тузилди. Унга туман ҳокими Д. Тошев раҳбарлик қилаяпти. Гуруҳ таркибига ҳокимиятнинг кўпгина раҳбарлари киритилган. «Мулоқот»нинг асосий вазифалари иқтисодий ва сиёсий барқарорликни сақлаш, туман муаммоларини меҳнаткашлар билан биргаликда ҳал қилиб, бу йилги мавсумда барча соҳаларда мўл-кўлчиликка эришишдир.

Марказ аъзолари меҳнаткашларнинг шикоятларини жойларда ўрганиб ҳал қилишмоқда. Улар «Искра», «Октябрь», «Ўзбекистон» жамоа хўжаликлари аъзолари билан учрашдилар, деҳқонларнинг дардини, эҳтиёжини ўрганиб, уларни ҳал қилишга киришдилар.

М. ТУХТАЕВ.
«Халқ сўзи» мухбири.

ИШБИЛАРМОНЛАР УЧРАШУВИ

8 июнь куни Тошкентда Туркия савдо палатаси қошида ташкил этилган турк-америка ишбилармонлар уюшмаси вакиллари билан учрашув ўтказилди. Унда республикадаги кўпгина вазирликлар, концерн, фирма ва қўшма корхоналар раҳбарлари иштирок этди.

Учрашувда республика ташқи иқтисодий алоқалар вазирининг биринчи ўринбосари С. Сафоев Ўзбекистоннинг иқтисодий муаммолари, сармоя сарфлаш ва амалий ҳамкорлик имкониятлари тўғрисида сўзлади. Турк—Америка ишбилармонлар уюшмаси раиси Эрдал Кабатепе республикамизга қилинган сафар мақсади ҳақида шундай деди:

— Жаҳоннинг кўпгина мамлакатларида бизнинг компания ва фирмаларимиз ишлаб турибди. Энди Ўзбекистон билан ҳам ҳамкорликни йўлга қўйиш ва шу мақсадда бу ерда ваколатхонамизни очиш ниятидамиз.

Туркиялик ва ўзбекистонлик ишбилармонлар гуруҳларга бўлиниб, қишлоқ хўжалиги, қурилиш, саноат, тўқимачилик, соғлиқни сақлаш ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқларида ҳамкорлик ва савдо-сотиқни йўлга қўйиш юзасидан икки томонлама музокараларни бошлаб юбордилар.

Ишбилармонлар учрашувида Туркиянинг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси Вўлқон Чўтур иштирок этди.

(ЎзА).

БОБУР БОҒИДА ОҚ ҲАЙКАЛЧАЛАР

КАТТАҚЎРҒОН шаҳрида Польша, Қозоғистон, Россия, Қирғизистон ва республикамизнинг турли шаҳарларидан келган меъморлар, ҳайкалтарошлар иштирокида анжуман ўтказилганди.

АНЖУМАН иштирокчилари юртларига жўнаш арафасида Бобур номидаги шаҳар истироҳат боғида оқ тошлардан ишланган ажойиб ҳайкаллар пайдо бўлди. Каттақўрғон шаҳрида йиғилган меъморлар, ҳайкалтарошлар ўзлари билан олиб келган асарларини боғ маъмуриятига совға қилиб, бу ерни ҳақиқий ҳордиқ масканига айлантиришга ҳисса қўшдилар.

М. МУҚИМОВ.

• Ўзбекистон ва жаҳон •

Араб давлатлари билан ҳамкорлик

Мустақил Ўзбекистон ҳали бир ёшга тўлгани йўқ, бироқ унинг фаол ва амалий тинчликсевар ташқи сиёсати бутун дунёда кенг миқёсда эътироф этилди. Унинг эндигина таркиб топаётган ёш дипломатия тажрибаси Ўзбекистон қандайдир иқтисодий, миллий ёки диний доирада ўралашиб қолмоқчи эмаслигини яққол кўрсатмоқда. Республика ўзаро манфаатдорлик, бир-бирларининг ички ишларига аралашмаслик қоидалари асосида барча қитъалардаги мамлакатлар билан ҳамкорлик қилиш учун тайёрдир.

Аммо ҳар қандай мустақил давлат каби Ўзбекистоннинг ҳам ташқи сиёсий фаолиятида муайян устивор йўналишлар бор. Республика раҳбарияти араб дунёси билан, хусусан Арабистон ярим ороли ва Форс кўрфази минтақасидаги давлатлар билан анъанавий алоқаларни тиклашга муҳим аҳамият бермоқда.

Бу эса Ўзбекистон Президенти И. А. Каримовнинг Саудия Арабистонига яқинда қилган расмий ташрифи чоғида тасдиқланди. Шу ташриф вақтида Саудия Арабистони билан муҳим битимлар тузилди. Бахрайн, Яман, Бирлашган Араб Амирликлари билан дипломатия муносабатлари ўрнатилди.

Тошкентда шу мамлакатлар билан кенг кўламда ҳар томонлама иқтисодий ҳамкорликни йўлга қўйиш, товар айирбош қилиш, қўшма корхоналар барпо этиш тўғрисида музокаралар олиб борилди. Юзлаб мусулмонларнинг ҳар йили Маккаи Мукаррама билан Мадинаи Мунавварага зиёрат қилиши анъанага айланди. Кўп йиллик яккаланишдан сўнг маданий алоқалар жўшқин ривожланмоқда.

Май ойининг охирида Арабистон ярим ороли соҳилидаги Бахрайн давлатининг пойтахти Манама шаҳрида Ўзбекистон тасвирий ва амалий санъати кўргазмаси бўлди. Кўргазмага оддий кишилар ҳам, шу мамлакат ҳукуматининг раҳбарлари ҳам юқори баҳо бердилар. Хусусан, ахборот вазирининг ўринбосари Ҳалил аз-Заводи бундай деди: «Ўзбек рассомларининг асарлари баҳрайнликларга ўзбек халқини яхшироқ тушуниб етишга, унинг турмуши, урф-одатлари ва анъаналари билан танишишга ёрдам берди, баҳрайнликлар ўзбек халқининг ҳаёти ҳақида жуда кам хабардор эдилар».

Ўзбекистондаги ишбилармон аёллар «Тадбиркор аёл» уюшмасининг шу уюшма ижрочи директори Тожихон Саидикромова бошлиқ делегацияси яқинда Баҳрайнга борди. Делегация аъзолари Баҳрайн Она ва бола жамияти билан биргаликда хайрия тадбирида қатнашдилар.

Ҳозир Бирлашган Араб Амирликларида Ўзбекистон артистларининг гастроллари зўр муваффақият билан ўтмоқда. Маҳаллий матбуот республикамиз саҳна усталарининг маҳорати ҳақида завқланиб ёзилган тақризларни босиб чиқарди. Бирлашган Араб Амирлигининг Дубайи амирлигида чиқадиган «Галф Ньюс» рўзномаси шу йилнинг февралида очилган Тошкент—Шаржа—Жидда авиация йўлининг катта аҳамиятини таъкидлади. «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпаниясининг самолётлари шу йўналишда қатнамоқда. Арабистон ярим оролида Форс кўрфази мамлакатларининг аҳолиси Тошкент, Самарқанд, Бухоро шаҳарларига сайр қилишга катта қизиқиш билан қарамоқдалар. Рўзноманинг ёзишича, «улар ҳозирги Ўзбекистонни кўриш, ундаги ёдгорликларни кўздан кечириш учун бормоқдалар».

Ўзбекистон миллий ахборот агентлиги.

● КАСАБА УЮШМАЛАРИ ҲАЁТИДАН

ЁЗГИ ТАЪТИЛ

Республикада мактаб ўқувчиларини оммавий равишда дам олиш лагерларига жўнатиш бошланди. Ўзбекистон Касаба уюшмалари Федерациясидан хабар қилишларича, бу йил 800 минг нафардан ортиқ боланинг саломатлигини мустаҳкамлаш режалаштирилмоқда. Бу ўтган йилдагидан кўпдир. Аммо қийинчиликлар ҳам кўпаймоқда. Бозор муносабатларига ўтиш билан боғлиқ муаммолар эндиликда фақат катталаргагина эмас, ҳатто болаларга ҳам даҳлли бўлмоқда. Болаларни шаҳар ташқарисидаги лагерда бир кун бўлиши ҳозир 37 сўмга, санаторийда бўлиши эса деярли 47 сўмга тушмоқда.

Бундай шароитда болалар яхши дам олиб, кучга тўлишлари учун нималар қилиш зарурлиги касаба уюшмаларини ташвишга солмоқда. Касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши ёзги соғломлаштириш мавсумига 172 миллион сўм ажратди. Ҳисоб-китобларга қараганда бу пул фақат 300 минг бола дам олиши учун етади. Хўш, қолганлар нима бўлади? Фақат битта йўли бор: бу муаммони касаба уюшмалари билан биргаликда манфаатдор вазирликлар, идоралар, ташкилотлар ҳал этишлари лозим. Масалан, мактаблар ҳузуридаги лагерларда болалар дам олишини йўлга қўйишда халқ таълими идоралари ўз ҳиссаларини қўшишлари керак, идораларга қарашли соғломлаштириш лагерлари тўла ишлашини ташкил этиш ҳам муҳимдир.

Айрим корхоналар ўтиш даври қийинчиликларига дош бера олмай собиқ пионер лагерларидан бошқа мақсадларда фойдаланмоқдалар ёки сотиб юбормоқдалар. Қашқадарё ҳокимияти вилоят «Ипак» бирлашмасининг Яккабоғ районидаги лагерини тугатиш тўғрисида қарор чиқарди. Энди лагерь ўрнида Китоб йигирув-тўқув фабрикасининг бўлими ташкил этилди. Ҳолбуки бу ерда мавсумда бир ярим мингга яқин бола дам олар эди. Автомобиль йўллари вазирлиги «Дорожник» лагери йўналишини ўзгартиришга аҳд қилди. Бу ерда қурилиш ишлари олиб борилмоқда. 2 мингга яқин бола эса ҳозирча лагердан маҳрум бўлиб қолди...

Касаба уюшмалари дам олиш лагерларини сотиш, беркитиш ва уларга нисбатан бошқа ҳаракатларни фақат касаба уюшмалари комитетларининг розилиги билан амалга оширишни қатъий талаб қилмоқда. Бу соҳада Вазирлар Маҳкамаси ҳам қарор қабул қилиши керак. Социалистик йўлдан борамизми, капиталистик йўлдан борамизми ёки тараққиётнинг яна бошқа қандайдир бир йўлидан борамизми барибир — болалар мамлакатимизнинг келажагидир. Бинобарин, улар соғлом бўлишлари керак.

Экология фалокати юз берган Орол бўйидаги ёш авлод тўғрисида алоҳида ғамхўрлик қилиш зарур. Бу минтақага ҳамиша катта эътибор бериб келинган. Олдин минглаб болалар дам олиш учун собиқ Иттифоқнинг бошқа минтақаларига юборилар эди. Ҳозир эса яна ўша нарх-наво, транспорт харажатларининг ҳаддан ташқари ортиб кетиши натижасида бундай имкониятлар кескин камайди. Касаба уюшмалари Федерацияси Орол бўйидаги 10 мингдан ортиқ бола республиканинг экология жиҳатидан мусаффо жойларида дам олишини ташкил этишни ўз зиммасига олмоқда. Аммо бу ишда корхоналар ва ташкилотларнинг ёрдами ва мададига, ҳеч бўлмаса транспорт харажатларини кўтаришига умид қилмоқда.

Кўп болали камбағал оилалардаги болалар, етим-есирлар, болалар боғчалари ва мактаб-интернатларининг тарбияланувчилари тўғрисида гапирганда эса уларнинг бепул дам олиши ташкил этилади.

В. ДРАЧЕВ,
ЎзА мухбири.

ШУ КУННИНГ ТАЛАБИ

Бугунги иқтисодий қийинчиликлар нафақат кишилар турмуш даражасига, балки йирик корхоналар, миллионер завод ва фабрикалар, миллиардер бирлашмалар ҳамёнига ҳам ўз таъсирини кўрсатмоқда. Арзимаган қисмни ўз пайтида ололмагани учун катта-катта цехлар ўз ишини тўхтатиб қўйишга мажбур бўлмоқда. Совет индустрияси сиздан угина, биздан бугина мантиқига қурилган эди. Шу боис буларнинг барчаси кимнингдир таъбига хуш келмай қолаётганидан содир бўлаётгани йўқ. Империянинг ўша қитмирлиги ўз кучини кўрсатмоқда.

Бироқ бундай аҳвол ҳамма жойда ҳам ҳукмрон эмас. Чирчиқдаги «Электрхимпром» ишлаб-чиқариш бирлашмасидан унинг маҳсулотларини олувчилар 1 миллиард 177 миллион сўм қарз. Бундай пайтда қарздорларни шошилтиришнинг ягона йўли маҳсулот етказиб беришни тўхтатишдир. (Собиқ СССРнинг кўпгина корхоналари шу йўсинда иш юритмоқда). Аммо бирлашма раҳбарлари бу йўлни ўзлари учун ҳам фойдасиз деб биладилар. Боиси кўплаб кишилар ишсиз қоладилар. Маҳсулот ишлаб чиқаришда узилиш бўлади. Бугунги кунда бирлашмада тайёрланган минерал ўғитлар, катализаторлар, кимёвий толаларга фақатгина республикадагина эмас, ҳамдўстликнинг кўплаб мамлакатларида ҳам талаб катта.

СУРАТЛАРДА: «Аммиак—2» цехи марказий бошқарув пунктида Александр Кайлев навбатчилик қилмоқда; Бирлашманинг илғор ишчилари Нозима Дартаева ва Светлана Смирнова нашатир спиртини жўнатишга тайёрламоқда; Ёқуб Тожибоев тайёр маҳсулотлар омборига келаётган карбомидларни кўздан кечирмоқда.

Э. ТЕМИРОВ.
Р. ШАГАЕВ олган суратлар.

• *Наказ ва ижро* •

ХИЗМАТ ҚИЛГАН КАМ БЎЛМАС

Вобкент райони депутатларига берилган наказлар дафтарини кўздан кечирамиз. Бозор иқтисодиёти ҳамлалари депутатнинг оёқ-қўлларини боғлаб, имкониятларни чеклаб ташлади. Шунга қарамай, кўпгина маҳаллий кенгаш депутатлари шарт-шароитдан келиб чиқиб наказларни рўёбга чиқариш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Район кенгаши депутати Абдусалом Раҳмонов ана шундай жонкуяр халқ ноибларидан биридир. У агросаноат ва табиатни муҳофаза қилиш доимий комиссияси раиси, «Имом-Исмоил-ал Бухорий» номли жамоа хўжалигини бошқаради.

— Агар кеча келганингизда суҳбатимиз қовушмасмиди. Чунки бир неча гектар еримизда чигит униб чиқмаганди. Уни бузиб бошқатдан экамизми, деган хаёлда эдим. Кечқурун қаттиқ ёмғир ёғди. Эрта саҳарлаб туриб ўша ерларни айлансам, ниҳоллар бўй кўрсатибди. Худога шукур, оҳимизни эшитганга ўхшайди. Фаолиятга келсак, депутат сифатида доимо сайловчиларим хизматидаман. Уларнинг ҳақли талаб ва истакларини амалга ошириш мақсадида қурбим етганча ҳаракат қилаяпман. Яқинда райондаги асфальт ва ғишт заводи чиқараётган заҳарли тутунларни видео тасвирга туширгандик. Сессияда депутатларга кўрсатдик. Ҳозир икки жойда чанг ва газ тозалагичлар ўрнатилди. Сайловчиларимнинг талаби билан хўжалигимизда газлаштириш ишлари олиб борилмоқда. Бу йил 4 км масофага газ ўтган бўлса, кейинги йилда яна 6 кмга узайтирмоқчимиз. Бундан ташқари, қурилаётган ҳаммомни ишга тушириш ташвишидамиз. Муқимий номли мактабга бир неча синф хоналари ҳамда ошхона қуриб бердик. Янги тегирмон ва магазин ишга тушди. Аммо Латифсовунгар қишлоғига ичимлик сув олиб келиш оғир кечмоқда. Бу ишни 1993 йилдан бошламоқчимиз.

Биз айтилган гап-сўзларга аниқлик киритиш мақсадида сайловчилар билан ҳам суҳбатлашдик. Улардан аксариятининг фикри Абдусалом Раҳмоновнинг сўзларига мос тушди:

«Барака топсин, ёш бўлса ҳам ақлли экан. Кўчаларимизни асфальт қилиб берди. Олдин тизза бўйи лой бўлиб ётарди. Қабристонга борадиган йўллар, унинг атрофлари ҳам обод қилинди. Лекин бир оз сув ва газдан қийналаяпмиз. Хўжалик ҳудудида консерва заводи қурилаяпти, агар у ишга тушса кўпгина муаммолар ҳам ҳал бўлади», дейишяпти.

Ҳа, бу гапларда жон бор. Жамоа хўжалигида бир неча цехдан иборат каттагина консерва заводининг қурилаётгани кўпгина муаммоларни бартараф этади, депутатларнинг қўлини узун қилади. Яқин ойлар ичида томат пастаси ишлаб чиқарадиган асосий линия ишга тушаркан. Завод бутунлай ҳаракатга келса 150—200 киши иш билан таъминланади. Бу кунлар ҳам узоқ эмас.

Ҳа, бугунги кунда бир жойда тўхтаб туришнинг ўзи ҳалокат. Замон чархи ундайларни четга улоқтириши табиий. Депутатларимиз тинимсиз меҳнат, хизмат ва мурувват туфайлигина сайловчилар эътиборини қозонишлари мумкин. Бунга эришиш учун эса юракда чўғ бўлиши керак. Токи, у лозим бўлганда аланга олсин.

Маннон ОТАБОЙ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• *Мухбир эътирози* •

СССР ТУГАДИ, ЮБИЛЕЙЛАРИ ҚОЛДИМИ?

● Яқинда Қашқадарё вилоятида ғалати юбилей — СССР Прокуратураси ташкил топганлигининг 70 йиллиги кенг нишонланди.

Вилоятда чиқадиган «Қашқадарё ҳақиқати» ва «Кашкадаринская правда» газетаси саҳифаларида бу санага бағишлаб салмоқли мақолалар чоп этилди. Уларда бундан ўн йиллар муқаддам бўлганидек, совет прокуратураси тизими шаънига ҳамду санолар ёғдирилди. Лекин унинг яқин ўтмишда марказ манфаатлари йўлида қонунсизликларга йўл қўйилганлиги, қанчадан-қанча бегуноҳ кишиларнинг ёстиғи қуритилганлиги ҳақида ҳатто эслаб ҳам ўтилмади.

Наҳотки, юбилей ташкилотчилари СССР давлатининг аллақачонлар тугатилиб жумҳуриятимиз мустақил мамлакат бўлганлигидан беҳабар бўлсалар. Москвада чиқадиган рўзномалар, телевидение бу ҳақда ҳатто эслаб ҳам қўймагани ҳолда, ўзбек халқининг бошига не-не қора кунларни солган, маломатлар ёғдирган совет прокуратураси юбилейини ўтказиб, унинг шаънига ҳамду санолар айтилди...

Айрим районларда ҳам совет прокуратурасининг юбилейи тантанали нишонланди. Илгаригидек, табрик нутқлари сўзланди. Бу органнинг ўлкада «тартиб ўрнатилганлиги» қайта-қайта таъкидланди.

П. ГАДОЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ТУНГИ БОЗОР ГАВЖУМ

УРГАНЧ шаҳри марказида кечки савдо растаси ишлай бошлади. Аниқроғи, 5 йил муқаддам вужудга келиб, вақт ўтиши билан эътибордан четда қолган бу бозор қайта тикланди.

Ишдан ва ўқишдан қайтаётган фуқаролар, шаҳарнинг кўпгина меҳмонлари учун тунги бозор айни муддао бўлди. Улар расталарга чиқарилган тайёр ва ярим тайёр масаллиқлар, ширмойи нонлар, гўшт, қандолатчилик маҳсулотлари, сабзавот-кўкат, мева-чеваларни харид қилиш имконига эга бўлдилар. Рўзғор буюмлари, атир-упа, кийим-кечаклар савдоси ҳам йўлга қўйилган. Тунги чойхона ва ошхоналар ишлаб турибди.

А. СОБИРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• *Шахсий фикр* •

ДАВРНИНГ ЎЗИ ҚОЗИ

«Инсон қалби гулдан нозик, тошдан қаттиқ».
Ш. РАШИДОВ.

ЎТГАН 74 йил давомида биз миллатимизнинг ифтихори бўлган ҳазрат Яссавийни, улуғ Амир Темурни, ҳаттоки ҳазрат Навоийни ҳам амалдаги шўро мафкураси нуқтаи назаридан талқин этдик, уларнинг бебаҳо асарлари, тарихий хизматларини камситиб келдик, ҳатто шундай таҳқирларга кўникиб кетдик ҳам.

Шуларнинг оқибати ўлароқ ўттиз йил мобайнида улуғлаб келинган, халқнинг онгидан ўлмас сиймо сифатида жой олган Шароф Рашидов вафотидан сўнг уни қоралаш бошланганида биз бунга унча ажабланмадик. «Рашидовшина» деган ибора пайдо бўлганида, бу ибора жуда кўп унга издош раҳбарларга тамға сифатида босилганида, аксарият арбоблар ўзини вақтида Рашидовдан жабр кўрган қилиб кўрсата бошлаганида, биз уларни ўша кунларнинг қаҳрамонлари сифатида қабул қилдик. Жуда қисқа вақт ичида Шароф Рашидовнинг номи айтилмаган бўлса-да, унинг «башараси очиб ташланган» асарлар пайдо бўлди...

Жиззахдаги бюсти олиб ташланди. Бу камлик қилгандек жасади ҳам қазиб олинди. Бу иш тепасида яқингача давлат арбоби ҳисобланган шахслар бош-қош бўлиб туришган эди. Энг даҳшатлиси, қабр ўрнида кафтдек текис асфальт ётқизилди ва айнан ўша жойда (!) йигит-қизларнинг замонавий танцаси уюштирилди. Мана шулар ҳақида ўйласам, ўзимизнинг бунчалар лоқайд, бунчалар ожиз, бунчалар ғофил эканлигимиздан нафратланиб кетаман.

Ҳамма бало шундаки, биз ўзлигимизни танимас эканмиз, миллий қадриятларимизни, ҳақ-ҳуқуқларимизни ҳимоя қила олмас эканмиз, ҳали бошимизга бундай кўргуликлар тушаверади. Ўзимизнинг субутсизлигимизни, халқимизнинг асл фарзандларини ҳимоя қилишга ноқобиллигимизни XVI пленумнинг асосчиси каби «Гипноз бўлиб қолибмиз» деб шармандаларча ниқоблайверамиз.

Шароф Рашидов біровнинг ҳимоясига муҳтож бўлмаган шахс. Ундан бизга мерос бўлиб қолган беқиёс кошоналар, унинг шу даврдаги ўсиши — ҳамма-ҳаммаси бу атоқли арбобни ҳар қанча қоралашмасин, ҳамиша кимлигини билдириб туради. Ахир, улуғ бобомиз Амир Темур дунёдаги энг муҳташам Оқсаройни барпо этгач, унинг пештоқига

«Мин шакка фи вилоятине ва карамагине Фанзур ила иморатине»

деб бежиз ёздирмаган. Бу шундай маъно англатади: «Агар шону шуҳратимизга шубҳа қилсанг, иморатимизга қара».

Шароф Рашидовнинг раҳбарлик даврида камчиликлар бўлмаган деган фикрдан йироқман, беайб парвардигор, ҳар ҳолда Орол денгизининг шундай аянчли аҳволга тушиши бевосита ўша даврларга тўғри келади. Эҳтимол, у кишининг бундан бошқа ҳам камчиликлари бордир, аммо шуни журъат билан айта оламанки, ўз даврида Зарафшондай, Навоийдай, Янгиер, Олмалиқдай қатор шаҳарларнинг барпо бўлишига раҳнамолик қилган, Тошкентнинг қайта қурилишида бош-қош бўлган Шароф Рашидовгина Оқсаройдаги ёзувдан кейин худди шундай сўзларни муҳташам Халқлар Дўстлиги қасри пештоқига ёздиришдек маънавий ҳуқуқга эга бўлди.

Шароф Рашидов вафоти ҳақидаги хабарга негадир ишонгим келмаган. Ўша кунлар марказ билан республика орасидаги муносабат ёмонлашган, ҳукумат миқёсида эмас, ҳатто бизнинг ички ишлар соҳасида ҳам Москвадан назоратчилар келиб ишимизни тафтиш этишаётган, қандайдир бир хатар Ўзбекистон бўйлаб кезиб юрган бўлса-да, ёғин-сочинга, қийинчиликка, ёшининг бир жойга бориб қолганлигига қарамай Шароф Рашидовичнинг ўзи ҳали Жиззахда, ҳали Андижон, ҳали Хоразмда пахтанинг сўнгги мисқолларини териб олаётган теримчилар ичида юрган бўлса-да, унинг ҳорган, толиққан қиёфасини телевидение ахборотида ҳар оқшом кўриб турган бўлсак-да, негадир у ҳам ўзимизга ўхшаган одам эканлиги, у ҳам чарчаши, қийналиши ва бир кун оламдан ўтиши мумкинлиги сира хаёлимизга келмаган экан.

Мен анчагача ўзимга келолмадим. Қариндош-уруғидан, ёру дўстидан, элидан ажралиб қолгандай юрагим увишарди. Назаримда бутун Ўзбекистон етим бўлиб қолгандек, бошқа суянадиган киши йўқдай эди. Мен у кишига ҳамиша алоҳида эҳтиром билан қараб келганман. Падари бузрукворимиз оламдан ўтганларида у киши кўнгил сўраб, оиламизга чуқур таъзия билдирган. Кейинчалик ҳам меҳрини дариғ тутмаганди.

Самолётда Тошкентга келатуриб, қайсидир ёзувчининг «Чинор қулади» деган мақоласини ўқидим. Баттар юрагим вайрон бўлди. Ҳақиқатан ҳам Ўзбекистоннинг азим чинори қулаган эди.

Тошкентни ҳеч қачон бу қадар мотамсаро аҳволда кўрмагандим. Шароф Рашидовнинг ўзи бош-қош бўлиб қўл урган ва ҳамон пойтахтдаги энг кўркам бино бўлиб қолаётган Халқлар Дўстлиги саройига етиб бориш учун юз минглаб кишилардан кейин навбатда туриш, тўрт соатлаб кутиш керак бўлди. Ҳамма у ҳақида гапирар, кексалар, ёшлар, аёллар кўзида ёш билан раҳматликнинг яхши сифатларини ёд этар, у билан видолашишга ошиқарди.

Бу одамларни ҳеч ким уйидан қувиб чиққани йўқ, ҳеч ким уларга «собиқ биринчи котиб билан видолашинглар» деб топшириқ ҳам бермаган. Элимиз унга боғланиб қолган эди. Халқнинг асл фарзандига бўлган чинакам муҳаббатини илк дафъа ўшанда кўрганман.

Эсимни танигандан буён ички ишлар соҳасида хизмат қиламан. XVI пленумгача, ҳатто ундан кейин ҳам бир муддат бизга ўхшаган орган ходимлари республика миқёсидаги раҳбарларга деярли иши тушмаган. Уларнинг ҳаётдаги тутган ўрни ҳақида ўйлаб ҳам кўришмаган. Бизнинг тармоқ тепасига Э. Дидоренко, А. Теплов, Бутурлин, Гайданов кабилар келдию, биз «ҳукумат миқёсида» фикрлай бошладик. Бунинг асосий сабаби шундаки, олий минбардан туриб И. Усмонхўжаев томонидан «тилаб олинган» бу раҳбарлар республика ҳукуматига бўйсунмас, улар учун қонуннинг ўзи йўқ эди. Улар аслида ўша Скобелев, Черняев, Фрунзе каби чор комиссарлари бошлаган шовинистик ҳаракатнинг давомчилари эдилар.

Биз ҳар гал бу зобитлардан ситам кўрганда, Ўзбекистон Марказқўмининг ўша пайтдаги котиби Кремлнинг съездлар саройида туриб: бизда ҳамма порахўр, ҳамма муттаҳам, етук мутахассислар тўғри йўлдан озган, шунинг учун Москов бизга ўзининг кадрлари билан ёрдам бериши керак, деб ялиниб-ёлборганларини алам билан эслаганмиз. Мана шу одамнинг илтижоларидан кейин Анишчев, Сатин, Дидоренко, Гайданов, Литвененколарга ўхшаган етти дорнинг тагидан қочганлар бизга раҳбар бўлиб келишди, бизни ўз ёғимизга қовуришди, халқимизни талон-тарож қилишди.

Шароф Рашидов даврида ёзувчи, шоир, журналистнинг, умуман зиёлиларнинг обрўйи баланд бўлганлигини айтиб ўтиришга ҳожат бўлмаса керак. Бу унинг юксак маданиятли, маърифатли шахс бўлганлигини тасдиқлайди. Бир гал иш юзасидан вилоятда адолат тополмагач, Тошкентга Ёзувчилар уюшмасига келдим. Улардан бири менинг арзимни эшитди ва даъволаримни синчиклаб ўрганиб чиқди. Аммо ҳеч бир натижа бўлмади. Мен бутунлай умидсизликка тушиб икки ойни ўтказдим. Республика газетасида кичкина бир мақола чиқди ва мени зудлик билан ўз ишимга тиклаб қўйишди. Биз И. Каримов ҳокимият тепасига келгач ёзувчиларнинг гапи қанчалик эътибор топа бошлаганини кўриб турибмиз. Аммо шуни афсус билан айтиш керакки, бундан аввалги икки раҳбар даврида зиёлилар қаттиқ жабр чекди, оёқости қилинди. Халқнинг бу олий қатламига, миллат пайдо бўлибдики, унинг ҳукмдорлари чексиз бир эҳтиром, эътибор билан қараб келишган. Биз шу анъана яна қарор топаётганлигини кўриб хурсанд бўлаяпмиз. Яқинда Б. О. Тошмуҳамедов Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги ОАКка раҳбар бўлганлиги ҳақидаги хабарни ўқиб хурсанд бўлдим. Хонадонимизда бир замонлар меҳмон бўлган падари бузрукворимизнинг дўстлари Ойбек, Ғ. Ғулом, Миртемир, Ҳабибий домлалар руҳи шод бўлгандек, кўнглимизга бир файз киргандек туюлди.

Ш. Рашидов бугунги кунларни кўра олмади. Ҳа, у инсон бугунги кунларни ҳатто ақлига ҳам сиғдира олмаган бўлиши мумкин. Шундай ажойиб бир кун келиб, Она Ўзбекистонни мустақил бўлиши мумкинлигини эҳтимол орзу қилгандир, лекин шуурига сиғдира олмаган. Ўзи меҳр қўйган кўркам Тошкент кўчаларининг бирида Туркия, Америка элчихоналари очилишини хаёл қилганмикан?

Биз буларнинг барчаси учун Оллоҳ таологa, бутун жаҳон турли манфаатлар нуқтаи назари билан бизга кўз тикиб турган бир пайтда халқини, миллатини, унинг келажагини ўйлаб дадил ҳамда матонат билан иш кўраётган юртдошимиз Ислом Каримовга тасаннолар айтишга бурчлимиз. Аммо, Рашидов шу даврга етиб келганида, у юртимизга оқсоқолларча файз бағишлаб ўтирган бўлармиди...

Агар биз Шароф Рашидов бу кунларни олдиндан кўра олмаган десак ҳам янглишишимиз мумкин. У киши ўлимидан аввал қайси бир болалар боғчасида бўлган, уларнинг пахта ёғидан тайёрланган таом еётганларини кўриб вилоят раҳбарига жаҳл қилган:

— Биз пахта деб имонимизни сотдик, ҳозир орттирганимиз ҳам, қолганимиз ҳам мана шу болалар. Биз уларни авайлашимиз, бой бермаслигимиз керак. Расман кўрсатма бераман: пахта майдонларини қисқартиринг, кунжут экинг. Келгуси йилдан бошлаб болаларни зиғир ёғли таом билан таъминланг...

Бу анчайин гап эмас. Москов билан ораси бузилган раҳбарнинг талвасаси ҳам эмас. Бу Исён эди. Исённинг бошланиши...

Мен Шароф Рашидов шахсини боридан ортиқ улуғламоқчи эмасман. Бутун бир миллатга ўттиз йил мобайнида раҳбарлик қилган бу улуғ шахсга келажакнинг ўзи одил баҳо беради.

Халқнинг номидан унинг китоблари жавонлардан тортиб олинди, улар халққа қайтарилиши лозим... Биз — халқнинг номимиздан унинг номига қўйилган кўча номи ўзгартирилди. Бу ҳам ўз ҳолига қайтарилиши керак. Унинг Жиззахдаги бюсти қўпориб ташланган, бунга ҳам халқимиз қарши эди. Хуллас, бу одам ўша биз билган, биз ихлос қилган Шароф Рашидов бўлиб қолавериши керак. Айни пайтда Шароф Рашидовни идеаллаштирмаганимиз маъқул. Зеро, у бунга муҳтож ҳам эмас.

1991 йилнинг октябрида азбаройи Шароф отага ихлосим боис, Ш. Рашидов жамғармасини ташкил этган ёзувчилар билан бирга Жиззахда у туғилиб ўсган қишлоқда бўлдик. Унинг хотирасига бағишлаб ўтказилган кечада қариндошларидан бири сўзга чиқиб шундай деди:

— Азизлар, сизлар Ш. Рашидовни қораламанглар ҳам, оқламанглар ҳам, унинг нуқсонлари бўлса, уларни ҳам яширманглар. Яхши ишларидан ҳам кўз юмманглар. Келажакнинг ўзи қози. Биз нима демайлик, келажак одил ҳукм чиқаради. Шунинг учун айбини яшириб, фазилатини оширмайлик-да, халққа ҳақиқий Рашидовни қайтариб берайлик — қандай бўлса шундайлигича...

Нурмат ЛАТИБЖОНОВ,
милиция подполковниги.

ВОҚЕА

ҚЎМСАШ

Вася амаки яқинда пенсияга чиқди. Шундан бери мен билан бемалол гаплашадиган бўлиб қолди. Бизнинг «яхши» муносабатларимиздан хабар топган бир қўшним бир куни мени четга тортиб қолди.

— У одамдан эҳтиёт бўлинг, илгари махсус жойларда ишлаган. Ҳозир ҳам уларга ахборот ташиб туради.

Мен қўшнимга «махсус» ахбороти учун раҳмат айтдим.

Бир куни ишдан қайтсам йўлак олдида Вася амаки тўнғиллаб турибди. Нима гаплигини сўрадим.

— Кўрмаяпсанми, ҳамма ёқ зимистон. Кеча битта лампочка қўйгандим. Бугун кимдир ўғирлаб кетибди. Ноинсофлар — дея сўкинди Вася амаки.

Мен унга далда бердим.

— Қўяверинг Вася амаки, кеча сиз лампочка қўйган бўлсангиз, бугун навбат бизники, — дедим-да уйдан лампочка олиб чиқдим. Зина, йўлак ёришиб кетди.

— Ёруғликка нима етсин, — деди Вася амаки. — Афсуски, шу ёруғликни кўп кўрадиганлар бор-да.

Мен яна Вася амакининг кўнглини кўтардим.

— Парво қилманг, ҳаммаси яхши бўлиб кетади.

У қўл силтаб, уйига кириб кетди.

Эртасига ишдан яна кечроқ қайтдим. Мени кўриб дардини тўкиб солди.

— Энди ишондингми? Бизни кимлардир атайлаб зимистонда қолдириш пайида юрибди. Қара, кеча сен қўйган лампочка яна жойида йўқ. Бунга ановилар айбдор. Уларнинг ҳаммасини жазолаш керак. Мамлакатни-ку парчалашди. Энди бўлса бизнинг асабларимизни эговлашаяпти.

— Мен Вася амаки билан хайр-маъзурни насия қилиб қоронғу зинапоялардан туртина-суртина уйимга шошилдим: ишқилиб, Вася амакининг охирги сўзини биров эшитмаган бўлсин-да.

М. МАРДИЕВ.

• Иш билганга — минг танга •

САЙФИДДИН КАПИТАЛИСТ

Дабдурустдан Дўстлик районида бойлар, капиталистлар пайдо бўлаяпти, улар шахсий корхоналар очиб, катта-катта сармоя сарфлаб миллионлаб фойда кўраяпти, десак ҳойнаҳой, сизга эриш туюлса керак. Ахир, яқин-яқинларгача бизда капиталистлар меҳнаткашни эксплуатация қилувчи текинхўрлар, дейиларди-да. Ўзига тўқ инсонларни кўпчилигимиз унча хушламасдик. Бундай кишиларнинг қандай бойиб кетганлиги ҳақида эса ўйлаб ҳам кўрмасдик. Меҳнати, тадбиркорлиги туфайли бойиганларга ҳам, давлат ва халқ мулкини ўмариб ёки порахўрлик билан бойлик орттирганларга ҳам бир кўз билан қарардик.

Энди аҳвол бошқа томонга ўзгараяпти. Ишбилармонлиги эвазига даромад қилмоқчи бўлган кишилар қўллаб-қувватланмоқда, уларга имконият, шарт-шароит яратиб берилаяпти. Натижада ишбилармонлар ва тадбиркорлар сафи кенгайиб бораяпти, хусусий корхона эгалари, миллионерлар, мультимиллионерлар пайдо бўлаяпти. Улар ишлаб чиқаришни кенгайтириш, халқимизга кўплаб истеъмол моллари етказиб бериш, аҳоли турмуш фаровонлигини оширишга ҳисса қўшмоқдалар. Ана шундай ишбилармонлардан бири—Жиззах вилоятининг Дўстлик туманида истиқомат қилувчи хусусий корхона эгаси Сайфиддин Тожибоев.

Унинг кўнглида шахсий корхона очиш истаги бундан 5—6 йил илгари пайдо бўлган эди. Лекин корхонани очишда тўсиқлар кўп бўлди. Хусусий корхонанинг афзаллигини кимларгадир исботлаб бериш осон бўлмади. Аммо, у бўш келмади, тушкунликка тушмади. Ниҳоят 1990 йилнинг август ойида туманда биринчи шахсий корхона очилгани ҳақида тегишли идораларнинг қарори чиқди.

— Бунинг учун ўша пайтда район партия комитетининг биринчи котиби бўлиб ишлаган (ҳозир район ҳокими) Норбек Қаюмовдан миннатдорман, — дейди Сайфиддин ака Тожибоев. — Янгиликка ўч, ташаббусларни қўллаб-қувватловчи бу киши менга ҳар томонлама ёрдам берди. Ҳозир ҳам ўзим уддасидан чиқолмаган бирор иш ёки муаммо пайдо бўлса йўл-йўриқ кўрсатади. Қанийди шундай раҳбарларимиз кўпроқ бўлса...

Сайфиддин Тожибоев Саркисов номли давлат хўжалиги территориясида қаровсиз ҳолда ётган марказий ремонт устахонаси биносини 170 минг сўмга сотиб олди. Бунинг учун катта-кичик не-не раҳбару раҳбарчаларга мурожаат қилди. Саркисов номли ва Қосим Раҳимов номли давлат хўжаликларига борадиган йўллар кесишган жойда «Тумор» чойхонаси қурилиши учун жон куйдирди. Айни пайтда чойхона қошида сартарошхона, мева-сабзавот, гўшт дўконлари, видеосалон, биллиард, теннис ва шахмат-шашка ўйнаб хордиқ чиқарадиган шинам зал, пойабзал таъмирлаш устахонаси, саноат моллари билан савдо қилувчи воситачи дўкон ишлаб турибди. Улар йўловчиларга, чойхонага тамадди қилишга келган кишиларга намунали хизмат кўрсатяпти.

— Бу ҳали бошланиши, холос, — деди капиталист Сайфиддин Тожибой (ўзининг шахсий чойхонаси, хусусий корхонаси, ери, бир неча миллион сўмлик мулки бўлган кишини яхши маънода капиталист демай нима деймиз).

Режаларимиз кўп. Аввало, корхонамиз қошида фермер хўжалиги ташкил қилмоқчимиз. 100 бош қорамолга мўлжалланган молхона қурилишини бошлаб юбордик. Ҳозирнинг ўзида 25 бош қорамолимиз, 40 бош қўй-қўзимиз бор. Сигирларнинг сут ва қатиғи, қўйларнинг гўшт-ёғи чойхона учун ишлатиляпти. Шу йилнинг охирига бориб қорамоллар сонини 70—80 бошга, қўй-қўзиларни 80—90 бошга етказамиз. Бундан ташқари паррандачилик, балиқчилик, қуёнчилик сингари сердаромад соҳаларга қўл ураяпмиз. Камида 200 бош ўрдак боқиш учун жой ҳозирладик. Бугун-эрта ўрдак олиб келамиз.

Туман ҳокимининг фармойиши билан Саркисов номли давлат хўжалиги тасарруфидан 70 гектар ер корхонамиз ихтиёрига берилди. Май ойининг биринчи ўн кунлигида бўлган совуқ, жала ва дўллар туфайли пиёз ва карамдан бошқа экинларимиз қуриб қолди. Қайта экишнинг ўзига 72 минг сўм сарфланди. Насиб қилса, экилган сабзавотларнинг бир қисми чойхонамизни таъминлайди, қолганини шу ердаги дўкон орқали аҳолига сотамиз.

Яқинда Сайфиддин ака Тошкентга ташриф буюрган хитойлик тижоратчилар билан учрашиб гаплашиб олди. Улар корхона қошида пахтанинг энг паст нави — подбордан «чио-чио сан» деб аталадиган пишиқ, чиройли материал тўқиб чиқарадиган кичик корхона қуриб берадиган ва уни икки йил давомида ўзлари ишлатиб, фойдасини ҳам ўзлари оладиган бўлишди. Булар хом ашё—подбор етказиб беришни ўз зиммасига олишди. «Бундан нима фойда?», демоқчимисиз. Хитойликлар икки йилдан кейин корхонани ташлаб кетишади.

Кўрдингизми, капиталист сармоя сарфлаяпти. Лекин у бугун сарфлаган бир сўми эртага ўн сўм бўлиб қайтишига ишонади. Шундай бўлмаса капиталист чўнтагидан пул чиқарармиди? Ахир, у ҳозиргача нақд бир миллион 800 минг сўмдан зиёд сармоя сарфлаб қўйди. Унинг ҳисоб-китоби бўйича 2—3 йилдан сўнг бу пул эгасига камида 4—5 миллион бўлиб қайтади.

Унинг корхонасида ишлаётганларга даромадга қараб маош белгиланган. Ҳозирча корхонада 47 киши меҳнат қилмоқда. Жамоа аъзолари 3 минг сўмдан 6 минг сўмгача маош олишяпти. Бундан ташқари ким пулга зориқса, дарҳол 5—10 минг сўм ёрдам берилади. Ишчи-хизматчилар чойхонада текинга овқатланишади, арзон гўшт, сут ва бошқа маҳсулотлар олишади.

Сайфиддин аканинг фикрича, давлат корхонасида ишлаган раҳбар ўзини бамисоли қўл-оёғи боғлиқдай ҳис қилади. У белгиланган чизиқдан чиқолмайди, ўн сўм ишлатса, қаерга ишлатгани учун жавоб беради. Бундай корхонада ишлаган ишчи ҳам, назаримда, ишининг сифати ва самарасидан тўла манфаатдор эмас. Энг ёмони, давлат корхонасида ҳамма нарса умумий, давлатники. Бундай корхоналарнинг хўжайинлари ҳам кўп. Хусусий корхонада-чи? Унда ҳамма нарса сеники, ўзингники. Фойда қилсанг ҳамёнингга тушади, зарар кўрсанг ёнингдан кетади.

Хусусий корхона эгаси Сайфиддин Тожибоевнинг хонасида ўтган суҳбатимиздан сўнг ўрта бўйли, ҳаракатчан капиталистга омад тилаб хайрлашдик.

Иброҳим ЖОНУЗОҚОВ,
Дўстлик райони.

НОМОЗШОМДА ЧИҚҚАН ОЙЛАР БОТМАГАЙ

Ҳужжатли ҳикоя

ХОЛИҚ ХУРСАНДОВГА БАҒИШЛАНАДИ

Биласиз, ўнинчи декабрь Алфред Нобель қазо қилган кун. Нобель мукофоти ҳам ҳар йили шу куни топширилади. Тарихда Лев Толстойнинг бу мукофотдан юз бурганлиги ҳақида гаплар бор. Бекор гап, дейди Бунин, бу мукофотни бераётганларида ҳеч кимдан сўраб ўтирмайдилар. Йўқсилларнинг ёзувчиси Горький ҳам бу мукофотга кўп интиқ бўлган. Аммо уни ўттиз учинчи йили Ленинни, Шўро ҳукуматини, большевикларни ҳаддан ташқари ёмон кўрадиган Иван Бунин олиб кетди. Бу эътирофни бутун жаҳон байрам қилди. Буюк совриндорнинг ватани — СССРда эса уни ҳақоратлаш билан кифояланиб туришди.

Ҳақиқат адолатсизликнинг бағридан униб чиқади.

Очиғини айтадиган бўлсам, тўқсон биринчи йилнинг ўнинчи декабри мен учун қувонч келтирмади. Шу йилнинг мукофоти Чингиз Айтматовга насиб қилар, деган илинж эрта кундан барбод бўлди. Айтинг, замонга боқмаган бизда ким бор! Аммо Айтматов замонга боқмади — доим даврни фош қилди, унинг кирдикорларини бизга англатди. Бу танқид «Оқ кема»да очиқдан-очиқ ИСЕНГА айланди. Бу ИНКОР «Қиёмат»да чидаб бўлмас даражага етди; Акбара бўлиб Ойларга қараб улиди. Нима, Айтматов тарихий мавзуларда безиён романлар ёзиб юришни билмасмиди? Худди Донкихотдай қаттол замонга қилич кўтариб борди. Унинг Люксембургга жўнатилганини ҳар ким ҳар қандай шарҳлади, мен эса... Мен баъзан ўзимча тентаклик қилиб Айтматовни Булгаковнинг Воландига ўхшатиб юраман. Шундай одамлар бўладики, улар ҳамма замонларда яшайдилар. Биз — Шўро даҳрийларига бу гап афсонага ўхшаб туюлади. Аммо сиз ишонинг — дунё фақат тўрт амалдан иборат эмас...

Сулаймон пошшо бўлсанг-да, қаҳрланиб йўлга чиқмаслик керак экан — Бандихоннинг йўли билан кетаётиб, Бойсуннинг қайрилишига бир нафас қолганда машина йўлдан чиқиб кетди. Айтдим-ку ғилдираклари яроқсиз деб. Шундоқ ҳам юрагим зада бўлиб қолган экан — машинани олтмишдан ошира олмадим. Бир соатлар юргандан сўнг «Пахтакор» совхозига қарашли қишлоқлар олдимдан чиқди. Ленин йўлидан чиққан абгор йўл мени Янгиобод орқали Гагарин районига олиб ўтиб кетди, Бекназар деган жўрамиз бу районда милисанинг каттаси — подполковник. Бекназардан бир гап чиқиб қолар, деган умид билан йўлни шу ёққа солдим. Ёмғир ҳам тинмади, йўлда — абгор йўлда юриш азоб эди. Машинанинг чамбарагини чангаллаб кетавердим. Чўл қишлоқларининг хароблигини ёмғир ёққанда кўринг экан-да — кўримсиз иморатлар ерга ботиб кетаётгандай бўлиб кўринади.

Мана шу Сурхон — Шеробод чўлларини «пахтанинг кони» деб таърифлаймиз. Аммо бу пахта ерда — чўлда эмас, деҳқоннинг елкасида кўкаришини англамаймиз. Мен айтаман: шу чўлларни ўзлаштириш нимага керак эди! Худо бу ерларни чўл қилиб яратган, индаманг, чўл бўлиб қолаверсин! Йўқ, биз «табиатни бўйсундирдик». Кучимиз ортгандан ортиб йигирма-ўттиз йил ичида Орол денгизини қуритдик; икки буюк дарё жилғага айланиб қолди. Ана энди товон тўлаймиз. Мен бир марта Олимжонга айтдим: Орол денгизини Пирмат Шермуҳамедов тўлдира олмайди. Олимжон айтди: нима, бўлмаса денгиз қуриб қоладими? Мен айтдим: йўқ, табиат Пирмат Шермуҳамедовнинг оғзига қараб ўтирмайди. — Оролни ўзи тўлдиради. Олимжон ҳайрон қолди: қандай қилиб? Мен айтдим: табиат Федченко музлигини тоғдан эндириб келади-да, сув қилиб Оролга қуяди. Қомусдан бу музлик ҳақидаги маълумотларни ўқигандан сўнг Олимжоннинг мазаси қочиб қолди: бир мамлакатдан ҳам катта бу улкан музлик аллақачон йўлга чиқибди-ку! Мен айтдим: Оролнинг қуриши қанчалик тезлашса, Федченконинг эриши ҳам шунда тезлашади. Шундан сўнг йўлида учраган ҳамма нарсани йиғади-да, барчасини Оролга олиб бориб тиқади. Олимжон айтди: биз нима қиламиз? Мен айтдим: энди, бу муз йўлга чиққандан сўнг Буюк Тўфон бўлади. У масалан бизнинг азамат Боботоғларни сариёғдек кесиб, текислаб кетади. Так, что, шунинг учун омонлик ҳақида гап ҳам бўлиши мумкин эмас. Ана бу томошанинг номини «Пахта мустақиллиги» деб аташ мумкин. Шу Буюк Тўфондан сўнг Ўрта Осиёда яна ҳосилдор ерлар пайдо бўлади.

Оқ «ўттиз бир» йўлни «чангитиб» ўтиб кетди: машинамнинг ойнасини қизғиш қуйқа қоплади. Унинг сув сепадиган қурилмаси икки йил бурун синган, чўткаси ҳам носоз бўлганидан ойнани тозалашга улгурмасди. Аммо йўлдагиларнинг сен билан иши йўқ — ҳалиги «ўттиз бир»га ўхшаб қувиб ўтиб кетаверади.

«Янги бўлгандан сўнг тойриниб кетаман ҳам демайсан», — деб ўйлай бошладим ўша «ўттиз бир» кўзга кўринмай кетганидан сўнг.

Бир гапни айтайин: мен машинани «эзиб» минаман. Шиорим: мен машинага эмас, машина менга хизмат қилиши керак. Машина билан юрганимда кўрганлар «қаранг, машинаси зўр экан» демасин, шу гапнинг аксини айтсин. Бу машинамнинг тарихини Тошкентдаги ўртоқлар ҳам яхши билишади. Ҳатто бир марта Салоҳиддин ака: «Машинангизнинг нечта эшиги бор?» деб ҳазиллашган эди. Ана шу машина ҳозир бирдан кўзимга яхши кўриниб кетди. Мен уни ювиб-артгим, пачоқланган жойларини созлатгим келади. Ана шундай кайфият билан машинани айланиб юрган эдим, орқадан сариқ «Уаз» яқинлаша бошлади. Яқин келгач номерига қарадим: ўну саксон — Бекназар! Табиийки, уни кўчада йўлиқтирганимдан хурсанд бўлдим. Йўл жуда нобоп бўлганлиги учун машина ўттиз-қирқ метр нарига бориб тўхтади. Мен машина томон юра бошладим — ҳамишагидек машинанинг олдида ўтирган Бекназар ҳам тушди. Машинанинг орқа эшигини очиб кимгадир: «...Сурхондарё бўйича «Халқ сўзи»нинг мухбири», деди. Сўнг у ердан ҳам биров тушди. Яқин келгандан сўнг бу одамнинг Каримбой Раҳмонов эканлигини билдим.

— Қани, йўл бўлсин, тақсир — деди саломаликдан сўнг.

— Бу тарафларга ўтганимдан сўнг сизнинг олдингиздан бошқа қаёққа боришим мумкин!

Ўзимизча кулишдик. Бекназар «Зўр, зўр!» деди.

— Гап бундай, — деди кейин у. — Сизнинг машинангизга ишонч йўқ. Шунинг учун сиз олдинда юринг. Отделга ҳайданг; қолган гапни ўша ерда гаплашамиз.

Бекназар мендан машинамнинг калитини олди-да, шопирига берди, уни четга чақириб бир нарсаларни тайинлади, ўзи «Уаз»нинг ролига ўтирди. Бекназар машинани тўғри райисполкомнинг олдига ҳайдади. Бизни яна машинада қолдирди-да ўзи ичкарига кириб кетди. Қайтиб келиб «Қурвақани ўлдирдим» деди. Каримбой миннатдорчилик билдирганга ўхшади — мен ҳайрон қолдим. Кейин Бекназар «Гагаринда начальник мелиса битта!» деди. Каримбой ҳам бундан хурсанд эканлигини айтди. Сўнг қайсидир магазинга бориб, кимларнидир изладик. «Тижорат» деган магазиндан Каримбой дераза парда олди: беш ярим минг сўм бўлар экан. Ёш, юзи силлиқ, ўзига ғоят оро берган, аслида хушрўй деб айтишга одамнинг тили бормайдиган сотувчининг олдига бир даста юзталик ташлади. Беш ярим минг дегани шунча кўп пул бўлармикан, деб мен ҳайрон қолдим. Хорижнинг охорли кийимларига ўралиб олган ҳалиги сотувчи Каримбой берган пулни санай бошлади ва ярмидан кўпини қайтариб берди.

Мен сигарет чеккани ташқарига чиқиб кетдим — аммо ёнимда гугурт йўқ экан. Шунда Сирожиддиннинг «Пайтава топилса этик топилмайди» деган изтиробли — истеҳзоли ибораси эсимга тушди.

Сўнг биз бошқа бир магазинга кетдик. Икковининг гапидан телевизор олиши кераклигини билдим. Телевизор кўргани магазиннинг омборига кирдик. Бу магазиндаги сотувчиларнинг ҳаммаси пичоқнинг дамидай йигитлар эди. Нима қилар экан деб Каримбойни томоша қилиб турдим. Йўқ, Каримбой Сурхондарёнинг йигитларидан ё ҳайиқар экан, ё ишонмас экан — пулни битталаб санади, устига битта юзталикни кўндаланг қилиб қўйди-да, сотувчи йигитга берди. Менинг билишимча, кўндаланг қўйилган юзталик рангли телевизорнинг шапкаси эди. «Ана бу бошқа гап!» дедим ичимда.

Қош қорая бошлади. Аммо ёмғир тинмади.

Бирон соатлар Бекназарнинг уйида видео кўрдик. Бу орада менинг машинамни миниб Эргаш келди.

Одам-одамни танимайдиган бўлиб қолгандан кейин бир ёққа жўнайдиган бўлдик. Бекназарнинг ўн биринчида ўқийдиган ўғли доим меҳмонхонанинг бурчагида суялиб турадиган торни олди: Бекназарнинг машинаси билан жўнадик ва унчалик кўп юрмасдан Комсомолобод учун мутлақо хос бўлмаган шинам бир ҳовлига кириб бордик.

Дастурхон ғоят тўкин-сочин, мўл-кўл безатилган. Каримбой тўрда, мен қибла тарафда, Бекназар менинг рўпарамда... ўрнашдик. Таомилга мувофиқ мезбон биздан ёши анча улуғ бўлса-да, дастурхоннинг қуйисида ўтирди.

Бу зиёфатни Бекназар Каримбойнинг шарафига уюштиргани маълум эди. Шунинг учун мезбоннинг ҳам, бизнинг ҳам эътиборимиз Каримбойда бўлди. Биз зўр бериб уни гурунгга даъват этар, у эса салмоқлаб гапираётиб свитернинг йўқ ёқасини ўзича тўғрилаган бўлар, ҳар гапни жуда малол келгандай қилиб сўзлар эди. Табиийки, ароқларнинг оғзи очилди. Пиёла ангушанадай кичкина экан — мен қуйдим. Каримбойга узатсам, олмади. Бекназардан унинг қичқиртириб ичишини эшитган эдим.

— Ичмаганингиз жуда яхши, — дедим мен.— Шундай бўлса ҳам олиб қўйинг. Сурхондарёда ёткизиб оғзига қуядиган одат йўқ.

Бекназар имо қилгандан сўнг Каримбой пиёлани олди.

Табиийки, биринчи қадаҳ сўзини Каримбойга бердик.

Бу хонадонда иккинчи марта меҳмон бўлиб туришимиз, — деди Каримбой. Сўнг «Осмонимиз мусаффо, юртимиз тинч бўлсин» деди, шекилли. Аммо у сўзида қаттиқ турди — биз билан «уриштирар» эди-ю, ичмасди.

Гап орасида мен Каримбойдан Бола бахшини сўрадим. Унинг тириклигини эшитиб, шундоқ ҳам хурсанд бўлдимки, менинг бу хурсандлигим аҳмоқликнинг ўзгинаси эди. Чунки мен Бола бахшини аллақачон ўлиб кетган бўлса керак деб юрар эдим. Бундан кўп йиллар илгари унинг тўқсон йиллигиними, юз йиллигиними телевизорда кўрган ва бундан қаттиқ ҳаяжонланган эдим. Чунки Бола бахши Комилжон Отаниёзовга вақтида устозлик қилган. Фалакнинг қудратини кўрингки, Комилжон Отаниёзовнинг оламдан ўтганига қанча йил бўлиб кетди, унинг устози мухлисларни ларзага солиб юрибди.

Энди мен шу ерда бир гапни айтайин — Комилжон Отаниёзовни ҳатто Висотскийдан ҳам яхши кўраман. Ўзим Комилжон Отаниёзовни саҳнада бир марта кўрганман, — энди билсам ўшанда унинг бир томони шол бўлиб қолган экан. Бекназар эса Комилжон Отаниёзовнинг хонадонида кўп бўлган. Амакиси санъаткорлар ўртасида катта довруққа эга бўлган, аммо ҳукумат, яъниким шўро ҳукумати томонидан эътироф этилмаган Абдулазиз Имомов эса Комилжон Отаниёзовнинг қадри баланд шогирдларидан бири эди.

Мезбон ҳам умрини тижорат ишлари билан ўтказган бўлса-да, қўшиқчиликнинг катта билимдони экан. Гап орасида ўзининг бир пайтлар қўшиқ айтганини қистириб кетди. Бу одамнинг ҳам Комилжон Отаниёзовга ҳурмати жуда баланд экан.

Мен ҳар бир хоразмликнинг Комилжон Отаниёзовни жонидан ортиқ яхши кўрмаслигига ишонмайман. Каримбойлар-ку, кўп жойда ўзини Комилжон Отаниёзовнинг шогирди деб эълон қилган. Шунинг учун мен Комилжон Отаниёзов, унинг бошига тушган кўргуликлар, ҳукуматнинг уни оёқ ости қилганлиги, аммо ҳеч қачон ҳукуматга қасдлашиб одамгарчиликни йўқотмаганлиги ҳақида гапира бошладим.

Тўғриси, шу гапларни айтаётиб, кўзимга ёш селдек қуюлиб келди: «Келинглар, шу қадаҳни Комилжон Отаниёзов учун оламиз!».

Каримбой чини билан ичмас экан — бу гапга ҳам ичмади. Аммо мезбон ўзимиздан экан — бир қултум ҳам қолмади.

Бекназарнинг қистови билан Каримбой ғозни созлай бошлади. Сўнг Малоҳат Дадабоева айтадиган «Дугоҳ» оҳангига солиб бир насиҳатомуз қўшиқ айтди.

Халқ ўртасида насиҳат-қўшиқларининг баҳоси баланд. Қўшиқчилар ҳам буни билиб олишган — бўш келишмайди.

Ваҳоланки, қўшиқ — қўшиқ бўлиши керак. Биласизми, қўшиқда мазмун биринчи ўринда турмайди. Тўғри, менинг ёқамдан оласиз — қайси классик ашуланинг мазмуни ёмон? Ундай бўлса, «Самарқанд ушшоғи»нинг мазмунини менга айтиб беринг-чи. Мен сизга ўзбек тилида айтаяпман: «Мазмун — қўшиқнинг асосини ташкил эта олмайди!» Ахир, сўзи йўқ қўшиқлар бор-ку — бунга нима дейсиз?

Каримбой уч-тўрт ашула айтиб тўхтаган эди, биз яна мезбон билан Комилжон Отаниёзов ва бошқа санъаткорлар ҳақидаги баҳс — монологларимизни бошлаб юбордик. Мезбон Шерали Жўраевни ёқтирмас экан — хурсанд бўлиб кетдим. Шерали ҳам яхши артист, аммо Комилжонлардай, Маъмуржонлардай зўр эмас-да.

Фарғона тарафда бир одам ўтган — сурнайга жўр бўлиб ашула айтган. Шу маълумот ўн йиллардан бери миямга ўрнашиб олган. Уни кимдан эшитганимни ҳам билмайман — балки тушимда кўргандирман, балки хаёлдан кечиргандирман. Ҳозир ҳам зўр бериб шу маълумотнинг манбаини ўйлай бошладим ва ҳамишагидек... тополмадим.

Мезбон Таваккал Қодиров, Эсон Лутфуллаевларнинг ҳам мухлиси экан. Аммо Ғуломжон Ёқубовнинг қандай қилиб халқ артисти бўлганини мен билмайман, деди рағбатлардан авжланиб кетган мезбон.

Мен ҳам бўш келмадим:

— Бундан кўп йиллар илгари Шукур Бурҳоннинг 60 йиллигига қатнашган эдим. Биласизми, 60 йиллик... жуда сурилиб кетган экан. Мен Комилжон Отаниёзовнинг олтмиш йиллигига қатнашганим йўқ. Ўзини ҳам узоқдан бир марта кўрганман. Мана, биласизлар, Ўзбекистон телевидениесида Комилжон Отаниёзовнинг фильм-концерти бор. Аммо сиз бошингизни тошга уриб Ўзбекистонни изланг, шундан бўлак бир метр ҳам видеозапис топа олмайсиз, нима, Комилжон Отаниёзов яшаган даврда бизда кинога олиб бўлмасмиди? Бекор гап — етмиш йил илгариги кадрларни ҳар куни телевизорда кўрсатишади, аммо Комилжон Отаниёзовнинг ўша ярим соатлик записидан бошқа ҳеч нарса йўқ. Ўзбекистоннинг кино архивида итнинг ҳам, битнинг ҳам кинозаписи бор — аммо Комилжон Отаниёзовники йўқ. Бу ҳукуматнинг Комилжон Отаниёзовга бўлган муносабати эди. Шунинг учун ҳам бечора ажалидан олдин ўлиб кетди. У тенгилар ҳозир ҳам айшини суриб юришибди. Аммо у йўқ, Элдор Рязанов Висоцкий ҳақида тўрт серияли кино ишлаган. Ҳаммаси документалний. Биласизми, ҳукуматнинг киноархивидан Висоцкийнинг бир метр ҳам видеозаписи чиқмаган. Бечора Рязанов ҳамма записларни чет давлатлардан тилла баҳосига сотиб олди. Ҳозир бир мард Комилжон Отаниёзов ҳақида ҳужжатли фильм яратсин-чи — мен кўрайин. Нима, Комилжон Отаниёзов ҳукуматнинг ўзига бўлган бундай муносабатини билмасмиди! Билганда-чи! Шундай бўлса-да, у Комилжон Отаниёзов бўлиб қолди. Туркияда ўн минг кишилик майдонда Комилжон қўшиқ айтган. Томоша тугагандан сўнг уч-тўрт киши унинг томоғини кўрган экан. Шўро қўшиқчисининг томоғида овоз кучайтиргич ўрнатилган, деб ўйладик дейишади улар кейин узр сўраб. Билинг—Комилжон Отаниёзовдек санъаткорни ҳали дунё кўрган эмас. Аммо Ўзбекистонда ҳали унинг таржимаи ҳоли чоп этилгани йўқ.

Мен яна узоқ гапирдим. Бекназар эса ҳар замонда «Яшанг, тақсир!» деб мени рағбатлантириб қўйрди.

Мезбон билан ёнма-ён эдик — Каримбой қўшиқ айтаётганда ҳам бизнинг оғзимиз тинмади шекилли. Гап орасида мезбон Комилжон Отаниёзовнинг эллик йиллигига бағишланган кечанинг кассетаси борлигини айтиб қолди. Мен деярли қичқириб юбордим:

— Олиб келмайсизми, ахир!

Мезбон ҳам ўтирган жойидан амр қилди. Кассета олиб келинди. Ё тавба, бу кассетада Отаниёзовнинг сўзлари ҳам бор эди. Бу ютуқдан тамоман гангираб қолдим. Кейин авж пардаларда айтиладиган «Чўпон қўшиғи» бошланди. Энди... Комилжон Отаниёзов — Комилжон Отаниёзов-да! Кўзларимни юмиб, сел бўлиб эшитдим. Даврадагилар менинг ҳолатимни томоша ҳам қилишди шекилли, аммо бунинг мен учун кераги ҳам, қизиқ жойи ҳам йўқ эди. Қўшиқ тугагандан сўнг кўзимни очдим. Каримбой қўли билан магнитофонни тўхтатинг ишорасини қилди. «Бошидан қўйинг!» Айтганини қилишди. Яна даврадаги одамларни мен кўрмай қолдим. Бир маҳал қарасам, Каримбой ғаройиб курткасини киймоқда, Бекназар ҳам турди. Шу маҳал Комилжон Отаниёзов ҳам қўшиғини тугатди. Ўрнидан қўзғалаётган Каримбой: «Яна бошидан қўйинг, бир эшитайлик, кўпдан бери эшитмай юрган эдик» деди. Унинг айтганини қилишди. Каримбой меҳмонхонанинг оғзига борганда Бекназарнинг шофёрига «Тур!» деган ишора қилди. Эргаш «дик» этиб турди. Бекназарнинг ўғли ҳам уларнинг изидан созини кўтариб чиқди. Комилжон Отаниёзов эса азамат меҳмонхонани бошига кўтариб қўшиқ айтиб ётар эди — ўрнимдан турмадим. Чунки менга бирови ҳам «Кетамиз!» демади — мана бўлмаса деб мен ҳам ўтиравердим. Ичилган ароқдан ва қўшиқдан шу даражада маст эдимки, уларнинг мени ташлаб кетганидан заррача парво қилмадим. Биринчидан — айбим нима? Агар Комилжон Отаниёзовни таърифлаш, ундан завқланиш айб бўлса, мен ҳар қандай жазога тайёрман. Иккинчидан, мезбон ўзимиздан экан — меҳмонхонада ётиб қолавераман. Учинчидан, агар Каримбой менинг Комилжон Отаниёзовга бўлган ҳурматимдан... ранжиган бўлса — ранжийверсин.

Бекназар вужудга келган сиёсий тангликни фақат сиёсат йўли билан ҳал қилган шекилли — Комилжон Отаниёзов ашулани энди охирига етказган маҳал яна қайтиб киришди. Каримбой ўз қўли билан магнитафонни тўхтатди ва ашулани орқасига қайтара бошлади.

— Ахир уч марта эшиттик, индаманг, айтаверсин.

— Бу зўр артист, тўрт марта эшитсанг ҳам бўлаверади.

Шундан кейин мен ҳайрон қолдим — Каримбой бир ашулани қайта-қайта қўяр эдию, аммо ўзи қўшиқни тингламас, Бекназар билан кулишиб ўтирар эди. Мен ана шунда нималарнидир англагандай бўлдим: бирдан кўнгилдаги шавқ ёлқини сўнди — мунғайиб қолдим. Алам билан Паустовскийнинг «Олтин гул»идаги кучук эргаштириб юрадиган чол кўзимга кўринди. Ғоят қашшоқ истиқомат қиладиган чол ўзидан ҳам абгор итини эргаштириб қаҳвахонага киради. Ўлгудай очлик оғзидан сўлакларини оқизиб бировнинг косасига унгилади. «Уддаласанг ит асра-да!» — деган таъна чолни ўртаб юборади — ёнидаги энг сўнгги чақаларини сарфлаб уни уялтиргани сўққи итга дудланган колбаса олиб беради. Чол афсусланади: «Ах...» Бу тафсилотнинг меҳмонхонадаги воқеаларга нима алоқаси бор — мен билмайман. Аммо ҳалиги «Ах...» менинг бўғзимга тиқилиб қолди — сўқир кишидек дастурхоннинг бир чеккасида турган «Интер»ни пайпаслаб топдим, олдим, ёндирдим. Кўзларимни очишга юрагим дов бермас эди. Албатта, менинг бу ҳаракатларим четдагилар учун ғоят кулгили кўринган бўлса ҳам ажаб эмас.

Бу орада Комилжон Отаниёзов бир ашулани тўртинчи марта охирига етказди. Кимдир айтган шекилли, магнитофонни мутлақо ўчириб ташлашди. Каримбой тиринглатиб торни созлай бошлади. Кейин у беш-олти қўшиқ айтди. Ўртада Комилжоннинг «Дугоҳ»ини ҳам айтиб кетди. «Дугоҳ» жуда хавфли ашула. Чунки у авж билан бошланади. Авж билан бошланган қўшиқ қандай тугашини ўзингиз биласиз. Ё билмасмикан, ё атайлаб қилдими, Каримбой энг сўнгги сатр: «... агар ёнсин десанг қошингда саодат чароғи-ни!» деган гапни айтмади.

Мендаги завқ буткул сўниб бўлди — мутлақ моддийлашдим.

Шукур Бурҳочнинг бошига табуретка билан урган артистнинг отини менга айтишган эди. Аммо ҳеч эсимда турмайди. У Шукур Бурҳоннинг шогирди экан. Бу тафсилотни эслаганимда доим қаттиқ ғазабланар, қўлларим муштга айланар эди. Ҳозир ҳам шу тафсилотни эсладим ва ҳалиги шогирднинг Шукур Бурҳонга кўтарилган қўллари мени ҳайрон қолдирмади.

Дилим зирқираб Комилжоннинг «Номозшомда чиққан ойлар ботмагай» деган қўшиғини эсладим.

— Аммо... қани ўша ой!? Қани...

Тожиддин РАЗЗОҚ.

Булунғур район, Беруний номли хўжалик марказидаги район маиший хизмат кўрсатиш корхонасига қарашли тикувчилик цехи чеварлари (чапдан) Шарбат Ғаффорова ва Адолатхон Маматқулова хўжалик меҳнаткашларининг дидига мос миллий кийимларни сифатли тикиб беришаётгани учун доимо ҳурмат ва эътиборга лойиқ.

СУРАТДА: илғор чеварлар.

Тўлқин ДАВЛАТОВ олган сурат.

• Миллий маросимлар боқий

ШОЛИ ЭКИБ БЎЛИНДИ, ЭНДИ БАЙРАМ

• Тошкентдаги Тельман номли маданият ва истироҳат боғида шоли экиш мавсуми якунланганига бағишлаб «Тано» корейс халқ байрами бўлиб ўтди.

Тошкент шаҳар ҳокимиятининг маданият бош бошқармаси, пойтахтдаги корейс маданият маркази, болалар бадиий ижодиёти жумҳурият маркази ҳамда боғ раҳбарияти ҳамкорликда уюштирган байрам дастурининг тантанали қисми аждодлар хотирасини улуғлаш миллий маросими билан бошланди.

Байрамнинг бадиий қисми «Чен-чун» давлат ашула ва рақс дастаси ҳамда корейс халқ жамоаларининг концерт номерлари билан очилди. Боғга ташриф буюрган меҳмонлар болалар бадиий ижодиёти марказининг «Корея болалар кўзи билан» дея номланган кўргазмасини томоша қилдилар.

Дастурнинг «Усталар шаҳри» дея аталган махсус қисмида байрам иштирокчилари халқ миллий ҳунармандчилиги буюмларини ясашда ўзаро маҳорат синашдилар. Спорт мусобақаларининг корейсча турлари бўйича беллашувлар ҳамда бошқа қизиқарли ўйин турлари, танловлар, куй-қўшиқ ва рақслар кун бўйи давом этди. Аттракционлар, компьютерхоналар, музқаймоқ дўконлари байрам тантаналари иштирокчилари хизматида бўлди.

А. ЙЎЛДОШЕВ.

• Бозор иқтисодиёти йўналишларида

«ШАРҚ» ХУСУСИЙЛАШТИРИЛМОҚДА

Намангандаги пойабзал тикиш ва тузатиш билан шуғулланадиган «Шарқ» ишлаб чиқариш бирлашмасининг йигирма иккита катта цехидан саккизтаси хусусийлаштирилди ва улар ҳозир хусусий корхона сифатида ишламоқда. Бу цехлар илгари ҳам катта фойда олиб ишлар эди, уларнинг эгалари ҳозир ҳам панд емайдилар.

Наманганликлар «Шарқ» тамғаси туширилган пойабзални билишади ва қадрлашади. Бирлашма 1989 йилда ижарага ўтгандан кейин маҳсулот сифати тағин ҳам яхшиланди. Ўшанда унумли ва сифатли меҳнат қилиш учун омиллар пайдо бўлди. Пойабзалчиларнинг ишлари юришиб кетди. Эндиликда яна бир қадам қўйилди — хусусийлаштириш бошланди.

Шунга қарамай хусусий корхоналар ёрдам ва мададга муҳтож.

— Пойабзал тикиш ва созлаш билан шуғулланадиган устахона мулкчилик шаклидан қатъий назар, бошқа корхоналардан ажралган ҳолда ишлай олмайди, — дейди бирлашма директори А. Абдураҳмонов. Корхона эгалари билан муносабатларимизни шартнома асосида қуряпмиз.

Хусусий устахоналар ҳозир ҳам бирлашма таркибида ишлаяпти, лекин улар бирлашманинг эркин аъзоларидир. Бу, айтайлик, хом ашё етказиб бериш билан боғлиқ умумий муаммоларни ҳал этишнинг осонроқ йўлидир. Бирлашма кўн заводлари билан бевосита алоқа ўрнатади. Хусусий устахонага нисбатан бирлашманинг битим тузиши осонроқ бўлади.

Хусусий корхоналарнинг эгалари дастлабки икки йилда имтиёзли солиқ тўлашлари туфайли моддий базани мустаҳкамлаб оладилар, ишлаб чиқариш ҳажмини кўпайтирадилар. Ҳозир «Шарқ»нинг яна тўртта цехини давлат ихтиёридан чиқаришга тайёргарлик кўрилмоқда.

Н. ХУЖАЕВА,
ЎзА мухбири.

• *Иқтисодиёт янгиликлари*

ОЛТИАРИҚ БЎЁҚЛАРИ

Олтиариқ районига қарашли Қапчуғай шаҳарчасидаги «Керамзит» заводида эмалли бўёқ ишлаб чиқарила бошлади. Бунинг учун корхонанинг беш нафар ишчиси ўз жамғармаси ҳисобига дастгоҳлар сотиб олишди. Омскдаги заводга бориб, уларни ишлатиш, маҳсулот тайёрлаш сир-асрорини ўрганиб қайтишди. Ҳозир ҳар куни 1-1,5 тонна эмалли бўёқ тайёрланмоқда. Маҳсулотнинг дастлабки туркуми Фарғона шаҳри мактаб ва болалар боғчаларини таъмирлаш учун юборилди.

АЛОҚАЛАР ЙЎЛГА ҚЎЙИЛМОҚДА

● АНДИЖОН вилоятидаги АСАКА шаҳри билан ХХР Шинжон-Уйғур мухтор ноҳиясидаги Ёрканд шаҳри аҳли ўзаро манфаатли ҳамкорликни йўлга қўйдилар.

Яқинда хитойлик меҳмонлар ўзбекистонлик дўстлари ҳузурида бўлдилар, мактаблар ва шифохоналарни, саноат корхоналарини бориб кўрдилар. Уларнинг ташрифи якунида Асакада қандолат, гилам, бўёқ ишлаб чиқарадиган қўшма корхоналар барпо этиш тўғрисида шартномалар тузилди

Хитой томони аскаликларни ана шу қўшма корхоналар учун замонавий машина-ускуналар билан таъминлаш, шунингдек қисқа муддатда бу ерда ғишт заводи қуриш, ХХРдан келтириладиган моллар билан савдо қиладиган дўкон очиш мажбуриятини олдилар. Қўшма корхоналарга Асака автомобилчиларининг транспорт хизмати кўрсатиши тўғрисида битимга эришилди.

Шунингдек бир-бирларига мунтазам равишда саёҳатчилар гуруҳини юбориб туришга аҳд қилинди.

ЙЎЛОВЧИЛАР УЧУН БОЗОР

● ХОРАЗМнинг жанубий дарвозаси деб аталган Хазорасп район марказида янги темир йўл вокзали биноси олдидаги майдонда шинам шарқ бозори очилди.

Урта Осиё темир йўли Орол бўйи бўлими раҳбариятининг қарорига биноан ҳозир йўловчиларни ташийдиган ҳамма поездлар шимолга кетаётганда ҳам, жанубга кетаётганда ҳам бу ерда тўхтаб ўтади. Хуллас, эндиликда йўловчилар бу ердан йўлга керакли озиқ-овқат, мева ва сабзавот сотиб олишлари, миллий совғаларни харид қилишлари мумкин. Бозорда эса маҳсулотлар етарли.

ИПАКЧИЛАРГА ЖОМАКОР

● ҲАҚҚУЛОБОД тикувчилик фабрикасининг жамоаси Наманган шойи ишлаб чиқариш бирлашмаси меҳнатчиларига мўлжалланган 5,5 мингта жомакор тайёрлаш учун буюртма олди. Тикувчиларга шойи тўқувчиларнинг ўзлари газлама етказиб бердилар. Бу ғижим бўлмайдиган ва осон ювиладиган плашбоп газламадир. Ундан тикилган кийимлар қулай ва чиройли чиқади.

Ҳаққулободликлар наманганлик касбдошлари учун жомакорнинг тўрт хил намунасини тайёрладилар. Шундай қилиб, шойи ишлаб чиқариш бирлашмасининг ҳар бир ходими корхонанинг 25 йиллик юбилейигача яхши совға олади.

(ЎзА мухбирлари).

• *Мулоҳаза учун мавзу* •

УЙИМИЗ ЎЗИМИЗГА МУНОСИБМИ?..

Ҳозирги кунда жумҳуриятимизда ҳовли-жойга муҳтож минглаб оилалар мавжуд. Халқимиз тураржой масаласида бунчалик оғир аҳволга тушиб қолганлигининг маълум сабаблари бор, албатта. Кейинги 70 йил мобайнида ерли аҳолини ҳовли жой билан таъминлашда эътиборсизлик ҳукм сурди. Халқимизнинг болажонли эканлиги, тўрт оиладан биттасида ўн ва ундан ортиқ киши борлиги инобатга олинмади. Турғунлик деб аталмиш даврга келиб, 20 йил давомида шахсий уй қурувчилар учун ер бериш тўхтатиб қўйилди.

Шаҳарларимиз марказларида қад кўтарган, барча қулайликларга эга бўлган осмонўпар турар-жой биноларида яшаш ҳаммага ҳам насиб этмади. Чунки бу уйлар Иттифоқнинг турли жойларидан юртимизга кўчириб келтирилган корхона ва ташкилотлар тасарруфида эди. Ҳукумат томонидан қурилган кўп қаватли тураржой бинолари кўп сонли оилалар ҳаёт тарзига ноқулай бўлгани учун манфаатдор бўлолмадилар.

Эндиликда мустақил давлат қуришга жазм этган эканмиз, халқимизнинг тураржой муаммосини яқин йиллар ичида ҳал қилиш зарур. Бунинг учун жумҳуриятимиз раҳбарияти барча имкониятларни ишга солишига ишончимиз комил. Бу масаланинг ечимини топиш учун халқимиз билан бамаслаҳат, миллий урф-одатларимизни инобатга олган ҳолда, уларга манзур бўладиган уйлар қуришимиз керак. Энг аввало халқимизга зарур бўлган шахсий уйлар қуришни йўлга қўйиш зарур. Чунки кўп жонли оилалар турмуш тарзини ҳовли-жойсиз тасаввур қилиб бўлмайди. Бундай ҳовли- жойларни бунёд этишда ўтмиш усталари анъаналарига ижодий ёндошиб, иқлимига, ҳаёт тарзига мос ҳар хил йўсинда иш юритиш лозим. Ўтмишда халқ усталари муҳитни, урф-одатларни ҳисобга олган ҳолда ҳар бир ҳудуд учун ўзига хос уйларнинг намуналарини яратганлар. Самарқанд, Бухоро, Хива каби қадимий шаҳарларимизда бундай ноёб уйлар дурдоналари сақланиб қолган. Булар меъморчилигимизнинг нозик санъатидан далолат беради.

Энди бунга иқлим шароитидан келиб чиқиб ёндошадиган бўлсак, бизда йил давомида 9 ой ҳаво иссиқ бўлади. Бу давр ичида ҳаёт бевосита ҳовли билан боғлиқ бўлади. Азалдан халқимиз ҳовлида меҳмон кутади, турли маросимлар ўтказади, овқатланади, дам олади. Фарзандлар ҳам ота-онанинг кўзи олдида, ҳовлида ўйнайди, очиқ ҳаводан баҳраманд бўлади. Шу сабабдан ота-боболаримиз бир парча бўлса ҳам ҳовли-жой қилишган.

Ҳозиргача меъморларимиз якка тартибда уй қуриш ва лойиҳалашга эътиборсизлик билан қарадилар. Пойтахтимизнинг маҳаллаларида юзлаб шахсий уйлар қурилди, аммо бу уйларнинг бирортаси ҳам лойиҳа асосида бунёд этилмади. Бунинг сабаби шундаки, меъморлар таклиф этган лойиҳалар уй қурувчиларга манзур бўлмади. Бу лойиҳалардан ҳужжатларни расмийлаштириш учун фойдаланилди, холос. Баъзи серқатнов бўлмаган кўчаларнинг ҳам бош режасида йўлларга ҳаддан ташқари кўп ер ташлаб кетилган. Натижада бир неча гектар ерлар исроф қилинган. Булар ҳисобига яна бир қанча оилалар ҳовли жойли бўлишлари мумкин эди.

Меъморларимиз шаҳар аҳолиси учун ҳовли-жойлар лойиҳаларини ишлаб чиқмоқдалар. Лекин улар халқимизнинг дидига мос эмас. Меъморлар уюшмаси ойномасининг 1991 йил 10-сони саҳифаларида шаҳарда қуриш учун шахсий уйларнинг бир қатор лойиҳалари намойиш этилган. Меъморлар Ю. Мергольд, Н. Караш, муҳандислар Н. Карпенко, Н. Качергановалар бу лойиҳалардан бирининг ижодкорларидир. Бу биродарлар халқимиз эҳтиёжига мос лойиҳалар яратишларига ишонмайман. Чунки улар халқимизнинг ҳаёт тарзини билишмайди. Бу соҳанинг пойтахтимиздаги аҳволи шундай бўлса, бошқа шаҳарларимизда қандайлигини тасаввур қилолмайман.

Меъморлар шахсий уй-жой қурилишларига беэътибор бўлишса-да, жумҳуриятимиз ҳудудида беҳисоб уйлар қурилди, уларда халқимиз яшамоқда. Бу уйларнинг деярли ҳаммасини уй эгаларининг хоҳиш истагидан келиб чиққан ҳолда халқ усталари қурган. Мен шу соҳанинг мутахассиси бўлганим учун, бу ҳовлилар ҳаёт талабларига тўла жавоб беролмаслигини кузатиб юраман. Бунинг учун усталарни айбдор қилиб бўлмайди. Яна уларни қуришга катта маблағлар сарфланган. Меъморларимиз кам ҳаражат сарфланадиган, барча қулайликларга эга бўлган халқ дидига мос, ҳар хил кўринишдаги лойиҳаларни тайёрлаб берганларида эди, бундай нохушликлар рўй бермасди. Эндиликда шахсий уйлар лойиҳаларини яратишга истеъдодли меъморларни жалб қилишимиз керак. Халқимизга ўнлаб, юзлаб турли хил лойиҳаларни тақдим этишимиз лозим, токи ҳар бир уй қурувчи ўзига ёқадиган лойиҳани танлаб олсин. Уй қурувчиларнинг истаклари бўйича лойиҳалар қилиб бериш ҳам мумкин.

Биз юқорида ҳовли-жой қурувчилар учун муносиб лойиҳалар зарурлиги ҳақида сўз юритдик. Ўз-ўзидан жумҳуриятимизнинг ҳамма шаҳарларида уй қурувчиларга ер ажратиб бериш имкони борми, деган савол туғилади. Афсуски, бу имконият ҳамма жойда бир хил эмас. Икки миллиондан ортиқ аҳоли яшайдиган Тошкент шаҳрида кейинги йилларда 2—3 минг оилага шахсий уй қуриш учун жой ажратиб берилди, холос. Ваҳоланки, шаҳримизда 10 минглаб оилалар ҳовли-жойга эга бўлиш орзусида яшамоқда. Шаҳарда сақланиб қолган ярим вайрона маҳаллалар ўрнида янги ҳовли жойлар бунёд этиш мумкин. Бу жойлардаги ҳовлиларнинг 80—90 фоизи яроқсиз ҳолга келган. Уларни сақлаб қолишнинг иложи йўқ. Зеро, уларни сақлаб қолишга уринишлар бўляпти. Бу ўз ўзимизни алдашдан бошқа нарса эмас.

Мен 25 йил давомида меъморчилик олийгоҳида лойиҳалаш соҳасида билим бердим. Шу даврда кўпроқ турар-жой биноларининг лойиҳаларини ишлаш билан шуғулландим. Бу ишга ёш, истеъдодли талабаларни ҳам жалб қилдим. Айни пайтда меъморлар уюшмаси раҳнамолигида шахсий уй қурувчиларга лойиҳалар яратиб бериш устахонаси ташкил этаяпмиз. Кейинги йилларда бир қатор ҳовли-жойлар лойиҳаларини яратдик. Булар шахсий уй қурувчиларга манзур бўлади, деган умиддамиз.

М. ЗОҲИДОВ,
Ўзбекистон Меъморлар уюшмасининг аъзоси.

• *Мунозара минбари* •

МУСТАҚИЛЛИК ВА МИЛЛИЙ ЎЗБЕК ЁЗУВИ

Мустақиллик туйғуси қалбимизда жўш уриб, миллий тараққиёт ҳақида қайғура бошладик. Миллий лашкар, миллий пул, миллий банк ва бошқа турли миллий ташкилот, муассасалар хусусида бош қотирмоқдамиз. Миллий алифбо масаласи ҳам ана шу тўлқин мавжларида юзага қалқиб чиқди. Турли миллий ном, жой, ташкилот ва бошқалар ҳақида гап кўп бўлаётибди-ю, лекин миллий тафаккур хусусида деярли ҳеч нарса дейилмаётибди.

Миллий ёзувни амалга ошириш борасида ана шундай етишмовчилик кўзга ташланмоқда. Биз учун эски ўзбек ёзуви (араб алифбоси) мақбулми ёки лотин алифбосими, деган мунозара давом этмоқда. Шаклий ифодалар маънавий заминлардан устунлик қилмоқда. Ахир миллатнинг миллатлигини белгилайдиган, уни тараққий эттирадиган омиллар шаклий воситалар эмас, маънавий асос ва хусусиятлар-ку!

Миллий алифбони танлаш йўлида асосан жўн, осон, камҳаракат йўл қидирилмоқда. Лекин булардан бошқа яна муқаддас, илоҳий меъзонлар ҳам мавжуд-ку! Бизнинг бутун фожиамиз шундаки, шўролар тузуми даврида доимо арзон, осон, енгил, жўн нарса ва ҳодисалар кетидан қувдик. Оғирзалворли, азиз эътиқодларимиздан ажралдик, табаррук маънавиятларимиздан узилдик.

Олимларимиз Эркин Юсупов, Азим Ҳожиев, Низомиддин Маҳмудов ва бошқалар миллий алифбо хусусида ўз қарашларини матбуотда баён қилдилар. Улар ёзувимиз лотин алифбосига асосланиши лозимлигини таъкидладилар ва шу йўлни ёқлаб чиқдилар. Мен ҳам ана шу олимларимизнинг ҳозирги ўзбек ёзувимизни ислоҳ этиш зарурлиги ҳақидаги фикрларига тамоман қўшиламан. Лотин алифбоси бизни жаҳондаги кўплаб илғор мамлакатлар билан маданий-илмий, жиҳатдан яқинлашишимизда маърифий кўприк вазифасини ўташига ҳам ишонаман. Лотин ёзувининг қулайлиги ва бошқа афзалликлари ҳақидаги далил ҳам тўғри.

Шу билан бирга, уларнинг қарашларида мен қўшила олмайдиган жиҳатлар ҳам бор. Булар асос эътибори билан муҳим, принципиал масалалардир: Академик Э. Юсуповнинг «Мустақиллик ва ўзбек ёзуви муаммолари» («Халқ сўзи» 1992 й., 7 январь), мақоласида «20-йилларнинг ўрталарига келиб Ўрта Осиё халқларининг ёзуви лотин алифбосига ўтказилди. Бу жараён зўравонлик асосида бўлмади, дейилади. Менинг назаримда, лотин алифбосига ўтиш ўрис ёзувига ўтиш учун кўприк вазифасини ўтади ва шу сиёсий тадбирга йўл очиб берди.

Профессор Н. Маҳмудовнинг «Мустақиллик, ўзбек тили ва ва ёзуви» («Халқ сўзи», 1992 й., 19 март) мақоласида «Очиғини айтадиган бўлсак, араб ёзуви туркий тилнинг, хусусан, ўзбек тилининг товуш қурилишини тўла ва мукаммал акс эттира олмайди», деб қайд этилади. Проф. А. Ҳожиевнинг «Ўз алифбомизни яратайлик» («Ўзбекистон овози» рўзномаси, 1992 йил, 13 март) мақоласида одамга оғир ботадиган, ранжитадиган ўринлар бор. Диққат қилинг: «...араб алифбоси бошдаёқ туркий тиллар ёзувини, жумладан ўзбек ёзувини яхшилаш учун, шу мақсадга хизмат қиладиган алифбо сифатида қабул қилинмаган. Аксинча, зўрлаб киритилган (қабул қилдирилган) алифбодир».

Наҳотки улуғ аждодларимиз ўзбек ёзуви — араб алифбосини ўзлари учун зўрлаб қабул қилдирилган, деб билганлар?! Қолаверса, улуғ бобокалонларимиздан мерос қолган жаҳоншумул асарлар ҳам араб алифбосида яратилган.

Умуман олганда, **араб ёзуви 1930 йилларга қадар халқимизнинг барча қатламлари онгига, вужуд-вужудига сингиб кетган эди. Шу сабабли бугун бизнинг миллий ёзувимиз борми, бўлганми, бўлса у қайси алифбога асосланади деб фикр юритишимизнинг ўзи ноўрин.**

Бир алифбони тан олиш учун бошқасини камситишнинг ҳожати йўқ. Араб, лотин, ўрис ёзувларининг ҳаммасида ҳам афзал ёки ноафзал, қулай ёки ноқулай томонлар мавжуд.

Алифбони ўзгартириш, миллий ёзув танлаш масаласи жаҳондаги бир қанча мамлакатларда илгари ҳам кун тартибида турган. Масалан, лотин алифбосини қабул қилиш масаласи миллий ёзуви жуда мураккаб бўлган Хитой, Япон, Қурия ва бошқа мамлакатларда ҳам ўрганилган. Япон алифбоси тахминан 2800 ҳарф-белгидан ташкил топган. Бу ҳолат маориф соҳасида, саводхонлик масаласида муайян қийинчиликларни ҳосил қилган. Шу сабабли XX асрда бир неча марта миллий алифбони ўзгартириш масаласи ўртага қўйилди. Лекин ҳар гал японларда ўзликни англаб етиш, кўп асрлик анъаналарни сақлаб қолиш, миллий туйғулар устунлик қилди. Шу билан бирга Японияда муайян касб эгалари лотин ёзувини керагича тарзда биладилар, ундан фойдалана оладилар.

Назаримда, бизда ҳам ана шундай услуб, йўналиши устунлик қилмоғи лозим. Майли, лотин алифбоси ҳаётимизга кенг кириб келсин. Европа, Америка билан савдо, тижорат, ишлаб чиқариш, санъат, фан соҳаларида алоқа боғловчи, муносабат юритувчи кишилар, баъзи йўналишдаги мутахассислар лотин алифбосини ва бу ёзув асосланган тилларни чуқур билсинлар. Уни ўрганувчилар, ўқувчилар қанча кўп бўлса шунча яхши. Лекин, **ўзбекларнинг миллий ёзуви — эски ўзбек ёзуви (араб алифбоси) бўлиши шарт. Шундай бўлиши тарихий, сиёсий, ижтимоий жиҳатдан ҳам, маънавий маданий, маърифий зарурат талаби билан ҳам ўзини оқлайди.**

Ижтимоий соҳадан узоқ касб эгаларига эски ўзбек ёзуви ўта мураккаб бўлиб кўринмоқда. Араб алифбосига ўтишдан талвасага тушаётган шахслар ҳам бор. Улар собиқ марказдаги собиқ мустамлакачилар, уларнинг ўз юртимиздаги маҳаллий маддоҳлари, яна, ўрта ёшдаги, ўрис алифбосига тўла мослашган, энди қариганда яна бошқатдан савод чиқарамизми деб юрганлардир. Аслида, улар бу ёзувни бир ўзлаштириб олсалар, кейин ундан ҳеч қачон ажрала олмасликларини тасаввур этмаётибдилар.

Араб алифбосини ҳозирги ёш болалар, мактаб ўқувчилари, талабалар иштиёқ билан ўрганмоқда. Миллий ёзувимизни оммавий равишда ўргатишни бир қанча ташаббускор ўқитувчилар, маориф ходимлари анча илгари бошлаб ҳам юборишди. Қатор олий ўқув юртларида эски ўзбек ёзуви ўқув режаларига ҳам киритилди. Уни мустақил равишда ўрганаётганлар ҳам кўп. Хуллас, жумҳуриятимизда эски ёзувни ўрганишга киришганлар ва интилаётганлар борган сари жуда катта оммани ташкил этмоқда.

Халқимизнинг бу ёзувга сўнмас эътиқоди ҳисобга олиниб, Ўзбекистоннинг Давлат тили ҳақидаги қонунининг 16-моддасида қуйидагилар қайд этилган: «Араб алифбосига асосланган қадимий ўзбек ёзувини ўзбек умумий таълим мактабларида, ўрта махсус ва олий ўқув юртларининг дарслар ўзбек тилида олиб бориладиган бўлимларида ўқув плани фанларидан бири сифатида ўқитиш таъминланади. Ўзбекистонда бу ёзувни ўрганишни истайдиганларга ҳар томонлама имконият яратилади. Бунинг учун тегишли илмий-педагогик кадрлар ва дарслик ҳамда методик ўқув қўлланмалари тайёрланади, қадимий ўзбек ёзувида адабий-тарихий ёдгорликлар, китоблар, газета ва журналлар нашр этилади».

Биз ҳозир, ҳеч бўлмаганда, ана шу давлат Қонунидаги тадбир ва вазифаларни тўла даражада амалга оширишимиз шарт. Зарур бўлса, эски ўзбек ёзувида маълум ислоҳотлар қилиш керакдир, осонлаштирадиган белги ва ҳаракатларни қўллаш лозим бўлар. Юртимизда 1921 йили шу мақсадда араб алифбосини муайян даражада ислоҳ этувчи воситалар қўлланган эди. Ана шу тажрибани ҳам ўрганиш керак.

Эски ўзбек ёзувини оммавий равишда ўзлаштиришимиз учун 10 йилми, ундан ортиқ вақт зарур бўладими, ҳаммасига сабот билан чидашимиз зарур, хуллас, бизнинг миллий алифбомиз албатта эски ўзбек ёзувига асосланмоғи зарур.

Ҳожимурод РАСУЛОВ,
Тошкент молия олий билимгоҳи ўзбек тили шўъбасининг мудири.

• *Қадриятлар тикланмоқда* •

БУДЁННИЙ ҚАШҚАДАРЁДАН КЕТДИ...

ГРАЖДАНЛАР урушининг афсонавий қаҳрамонларидан бири С. М. Будённий бошлиқ жазо отрядининг босмачиларга қарши курашиш, Туркистонда совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш шиори остида қилган хунрезликларини ҳамма ҳам билавермайди. Тил билмаган, дил тушунмаган бу вахшийларга тўн кийиб, от минган ҳар бир маҳаллий миллат кишиси босмачи бўлиб кўринган. Терговсиз, судсиз отиш ва чопишлар Будённий армиясининг одатий иши эди. Қаршилик кўрсатган шаҳар ва қишлоқнинг кули кўкка совурилган. Қариялар, болалар, аёллар ҳам аяб ўтирилмаган. Не-не қишлоқлар, боғ ва чаманзорлар жазо отряди оёқлари остида топталиб, култепаларга айлантирилмади. Таъқиблардан жуда кам кишиларгина қочиб, Амударёнинг чап қирғоғига ўтиб, жон сақлаб қолишди.

«Атоқли саркарда» С. М. Будённий Туркистондаги қирғинбарот ишлари учун «доҳий» Лениннинг илтифотига сазовор бўлган, шафқатсизлиги учун бир неча бор жанговар қуроллару қўша-қўша орден-медаллар билан тақдирланганди.

Қашқадарё вилоятидаги энг йирик отчилик заводи ана шу «буюк саркарда» номи билан аталарди. Бу ном собиқ Ўзбекистон Компартиясининг иккинчи котиби Т. Н. Осетровнинг талаби билан берилганди.

Яқинда жамоатчиликнинг талаби билан Яккабоғ районидаги Будённий номли давлат хўжалиги «Ҳисор» деб атала бошланди. Шундай қилиб, Будённий Қашқадарё билан абадий хайрлашди. Илло рост бўлсин.

Лекин унинг сафдошлари, тинч аҳолига қилич ва милтиқ ўқталиб, минг-минглаб кишиларнинг қонига зомин бўлган, Туркистондаги хунрезликларга асос солишган Куйбишев, Фрунзе ҳамда Ворошилов номлари ҳамон сақланиб турипти. Кўплаб мактаб ва кўчалар, ҳиёбонлар, хўжаликлар уларнинг номлари билан аталади. Эски ақидаларга маҳкам ёпишиб олган айрим раҳбарларнинг ҳамон улардан ажралгилари келмаётганлиги кўпчиликни таажжубга солмоқда.

П. АДОЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ХАЛҚ УНУТМАГАН ҲОФИЗ

РЕСПУБЛИКА халқ артисти Хожихон Болтаев ширали ва жарангдор овозли мақомчи, меҳр-оқибатли устоз сифатида Хоразмдагина эмас, балки бутун Ўзбекистон аҳлининг ардоғига сазовор санъаткор, дилкаш инсон эди. У ҳаёт бўлганида бу йил 90 ёшга тўларди. Машҳур мақомчининг юртдошлари, шогирдлари, мухлислари, кенг жамоатчилик бу муборак санани нишонлаш учун тайёргарлик кўришмоқда.

Йигирманчи асрдаги энг моҳир мақом ижрочиси туғилиб ўсган Хонқада унинг номи билан аталувчи боғ бунёд этилаяпти. Хоразм мақомлари музейи ташкил қилинмоқда. Шаҳар марказидаги қўш қаватли кўркам бино муқаддас қадамжо учун ажратиб берилди. Унинг иккинчи қавати тўлалигича Хожихон Болтаев учун ажратилади. Хофизни таниган, билган кишилар, шогирдлари, мухлис ва элдошлари унинг ҳаёти ва қўшиқчилик фаолияти билан боғлиқ турли ашё-жиҳозлар, ҳужжатлар, маълумотлар, суратлар ва бошқа воситаларни музейга тортиқ этишлари мумкин.

А. СОБИРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

АМЕРИКАЛИК ПРОФЕССОР ЭЪТИРОФИ

АМЕРИКА Қўшма Штатларининг Олимпия шаҳридан келган профессор Нилс Сков Самарқанд тижорат олий илмгоҳи талабаларига иқтисодни бозор муносабатларига ўтказиш муаммолари ҳақида маъруза қилмоқда.

ПРОФЕССОРНИНГ эътирофига қараганда, Ўзбекистондаги ҳозирги ҳолат бир пайтлар Лотин Америкаси, хусусан Мексикада содир бўлган аҳволни эслатади. Мустақил демократик давлатни шакллантиришда тезроқ бозор муносабатларига ўтиш муҳимдир. Олимнинг фикрича, республикамизда эркин бозор муносабатларини бошқариш тўғрисидаги қонунлар амал қила бошласа, ўн мингга яқин кичик корхоналар очилиши эҳтимоли бор. Улар истеъмол бозорини арзон мол-маҳсулот билан тўлдиришда асосий омил бўлади.

М. МУҚИМОВ.

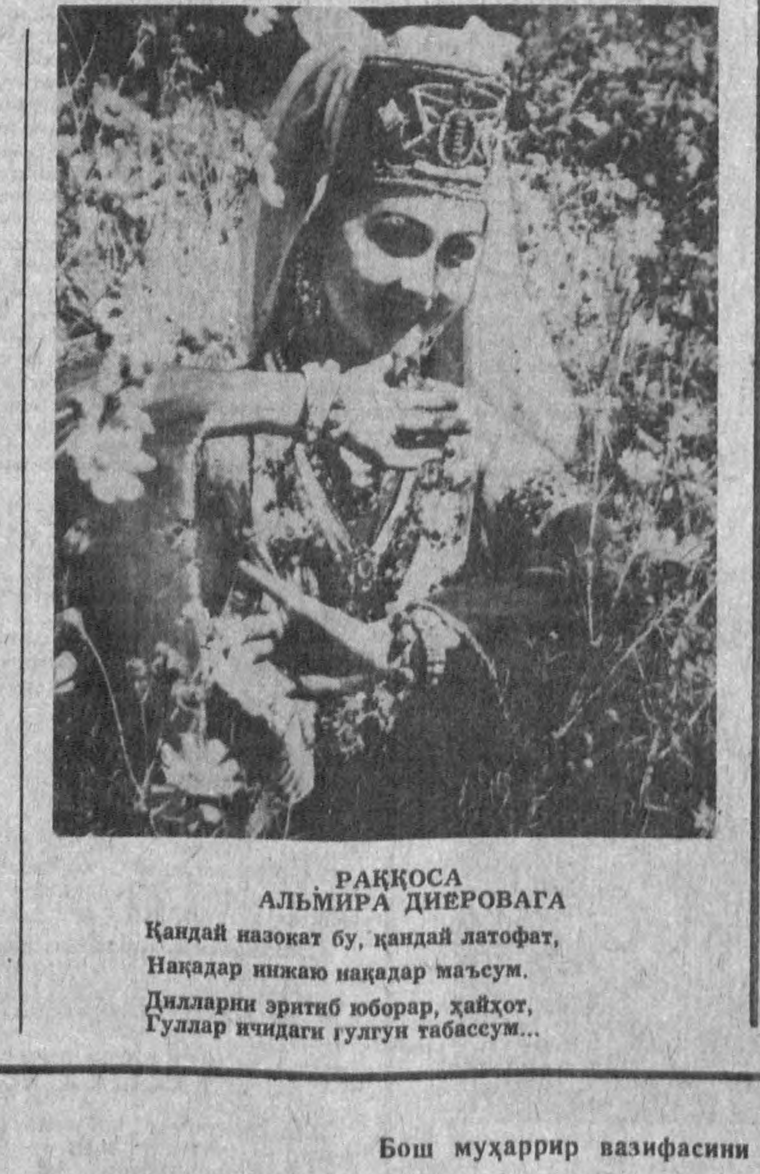

РАҚҚОСА АЛЬМИРА ДИЁРОВАГА

Қандай назокат бу, қандай латофат,
Нақадар нижаю нақадар маъсум.
Дилларни эритиб юборар, ҳайҳот,
Гуллар ичидаги гулгун табассум...

● АСТАҒФУРИЛЛО

АЙТМАСАМ ДИЛИМ КУЯДИ

Самолётларда учиш баҳоси геометрик прогрессия бўйича ўсгандан кейин Фарғона шаҳридаги янги, салобатли аэропортнинг ҳам барча заллари қарийб ҳувиллаб қолди. Иккинчи қаватдаги кенг, ёруғ, баҳаво саҳн кун бўйи одам қадамига муштоқ ётади. Фақат!

Фақат зах, қоронғу, бадбўй ертўладан ҳамон унумли фойдаланилаётир. Илгари бу ерга олиб тушадиган йўлак пешонасига:

КАМЕРА ХРАНЕНИЯ
ТУАЛЕТ (ПЛАТНЫЙ)
ПАРИКМАХЕРСКАЯ
БИЛЛИАРДНАЯ

деб ёзилганди. Яқинда ертўладан фойдаланиш коэффициенти янада орттирилди ва юқоридаги ёзувга янги сатр қўшилди:

НОМОЗ ХОНАСИ.

М. УЛУҒОВА.

ЛОБАНОВСКИЙ: ҚАЙ БИРИНИ ТАНЛАСАМ ЭКАН?

МАШҲУР тренер Валерий Лобановскийни ҳозир ана шу савол қийнаяпти. Бирлашган Араб Амирлиги терма командасини Осиё кубоги мусобақаси иштирокчилари сафига олиб чиққан истеъдодли устоз ҳали муҳим бир қарорга келганича йўқ: БАА терма командаси билан кузда Хиросимага борсинми ёки Украина футболини қайта оёққа турғазиш учун Киевга қайтиб келсинми? Дарвоқе, бошқа таклифлар ҳам йўқ эмас.

— Таклифларнинг ҳаммаси зўр, ҳеч биридан кўнгил узиб бўлмайди, — деди В. Лобановский ИТАР-ТАССнинг Абу-Даббадаги мухбирига.

Киевлик тренер битимларнинг энг қизиқарлисини танлаш истагини яширмаяпти. Чунки у буёғига бўшашиб кетишини хоҳламаяпти. Аммо ватанпарварлик туйғуси устун келиб Киевга қайтиши ҳам эҳтимолдан ҳоли эмас.

Маълумки, машҳур тренер 1990 йилдан бери БААда махсус битим билан иш бошлаган эди. Аввал олимпия, кейин эса миллий терма командага устозлик қилди. Чунончи, миллий терма командага жамоа тузди. Май ойининг охирларида БААда оз муддат бошчилик қилган бўлса-да, деярли янги бўлиб ўтган саралаш мусобақаларида маҳаллий футболчилар Қувайт ва Баҳрайн терма командаларини енгдилар. Тренернинг таърифича, улар замонавий футболга хос фаол ва тезкор ўйин кўрсатдилар. Хиросимада бўладиган Осиё кубоги ўйинларида команда яхши натижаларга эришиши мумкин.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО
● ТЕЛЕФОНЛАР:
маълумот учун 33-07-48;
эълонлар бўлими 32-09-25.
Индекс: 64608. Буюртма Г—197.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси.

Бош муҳаррир вазифасини бажарувчи: Анвар ЖЎРАБОЕВ.

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
● Карим БАҲРИЕВ, Эсирган БОЛИЕВ (масъул котиб, «Халқ сўзи»), Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ, Зоҳид НОРМУҲАММЕДОВ, Ҳабибулла ОЛИМЖОНОВ (бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари), Лев ПАК (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Абдукарим РАҲИМБЕРДИЕВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Қулаҳмад РИЗАЕВ, Эркин САМАНДАР, Азим СУЮН, Александр ТЮРИКОВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Александр УЛИЧКИН (масъул котиб, «Народное слово»), Муҳтарама УЛУҒОВА (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Раим ФАРҲОДИЙ, Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Саидаҳрор ҒУЛОМОВ.

● МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Ленинград кўчаси, 19-уй.

● Таҳририятга ҳажми 7 қоғоздан ошган материаллар қабул қилинмайди. Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. Тошкент шаҳри 700083, Ленинград кўчаси, 32-уй. Босишга топшириш вақти 21.00 Босишга топширилди: 22.40.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12